ფასი 1 ერთი მანეთი.

ყოველდღიური გაზეთი

კომუნისტი

კრებულებრივი ეროვნული კავშირისა, ფედერალისტი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თბილისი.

რედაქციის მისამართი:
თბილისი, კრუზენშტეინის ქუჩა, № 4. ტელეფონები
საერთო—დღისა 14—76. სტამბის—დამისა—79.

რედაქცია დიაა ყოველ დღე დილის 10-დან 1 ს. კ.
რესპონდენციები და მასალები მიიღება მთელი დღე.

ხუთშაბათი, 9 ივნისი 1921 წ.

№ 80 საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალური და თბილისის კომიტეტის და საქართვ. რევ.-კომიტეტის ორგანო. № 80

ჩვენი ფედერალისტები

ჩვენი ხალხი იცნობს ჩვენს ფედერალისტებს ჯერ ისევ თვითმპყრობელობის დროიდან.

იმ დროს ისინი მხოლოდ „ავტონომიას“ თხოულობდენ, რის წინააღმდეგ ისე სასტიკათ აუმხედრდა მეთ ჩვენი პარტიის მაშინდელი ფრაქცია ჩვენი სახელოვანი ლიდერის, საშა წულუკიძის მეთაურობით. ბევრი ქადაღდი და მელანი, ბევრი ნერვიული ენერგია დაიხარჯა ამ „ავტონომიის“ გამო მეთთან ბრძოლაში და ამ ბრძოლამ თავისი შესაფერი ნაყოფიც გამოიღო: ქართველმა ხალხმა ალლო აუღო და გიგო, რომ „ავტონომიის“, ეროვნული დროშის ქვეშ—ახლად გამოჩეკილი წვრილ ფეხა ქართველი ბურჟუაზიის, მისი მასულდგმულებული ინტელიგენციის და ზოგჯერ დრომოჭმული თავად-აზნაურული მემამულეების ინტერესების დაცვა იფარებოდა. მაგრამ, როცა 1905 წლის რუსეთის პირველმა რევოლიუციამ ყველაფერი ეს გამოააშკარავა და ნათელ ჰყო, რომ საქართველოში მუშების წინააღმდეგ არც ბურჟუაზიის და არც მემამულეების ინტერესების აშკარათ დაცვა არ შეიძლება, მაშინ ჩვენმა ფედერალისტებმა კლასიური ფრონტი რამდენიმეთ იცვალეს და მუშური ორიენტაცია გამოცხადეს. ფიქრობდენ, რომ მუშათა დროშის ქვეშ უფრო ადვილათ გაასაღებდენ თავიანთ ნაციონალისტურ საქონელს. მაგრამ აქაც უმტყუნა ბედმა მათ: რუსეთის მეორე, დიდმა რევოლიუციამ ისიც ყველასათვის ნათელ ჰყო, რომ მუშათა კლასის ერთად-ერთი ჭეშმარიტი დამცველი ქვეყნად ეს მხოლოდ კომუნისტური პარტიაა, ხოლო ყველა სხვა პარტიები ამ მათთვის შეუფერებელ მისიის ისტორიამ ერთხელ და სამუდამოთ ჩამოაშორა.

ასეთი ბედი ეწვიათ რუსეთში ესერებს, მენშევიკებს და სხვა მრავალთ, ასეთი ბედი ეწვია ჩვენს ფედერალისტებსაც. მათ ეს ჩვენში მენშევიკების ბატონობის დროსაც განიცადეს და ქვეყანას დაანახვეს თუ როგორი დამცველები არიან ისინი მუშათა კლასის ინტერესებისა ჩვენში.

ჩვენ არ გვსურს ყველა ის ნასაქმე აქ დავასახელოთ, რაც მათ იმ ხანაში ახასიათებთ, მხოლოთ ერთი კი არ შეგვიძლია ჯუერადღებოთ დავტოვოთ: სახელდობრ ის, რომ ხსენებულ ხანაში ისინი მენშევიკებთან შეხმატკბილებული ბალშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლაში სპეკულატორებათ გადიქცენ და ამნაირათ მათ მიერ აღიარებულ ფედერალიზმიდან მხოლოთ ჩლიქები და რქები-ღა დაგვრჩა ხელში.

დღეს, როცა პოლიტიკური პირობები ჩვენში ძირითადათ შეიცვალა, როცა ქართველი ხალხის ისტორიული განვითარების მეგზურახტრე კომუნისტური პარტია გამოვიდა, როცა მუშათა კლასი მთელი კაცობრიობის ცხოვრების რადიკალურათ გარდაქმნის საქმეს სათავეში ჩაუდგა, გამოდიან ჩვენი ფედერალის ტები და ხმა მაღლა აცხადებენ: ჩვენნა ვართ მშრომელი ხალხის ინტერესების ერთათ ერთი ჭეშმარიტი დამცველი პარტია, ჩვენი მსოფლმხედველობა არის ერთათ ერთი ნამდვილი მომხრე ნამდვილი ინტერნაციონალისაო. გვსურს პარტიული ბრძოლა ჩვენში აშკარათ გვიჩვენებს, თუ ვინ ინტერესების დამცველებათ გახდენ ისინი. საერთოთ იდეოლოგიის განვითარების ისტორიაც აშკარათ მოწმობს, თუ რამდენათ გაიბარჯვა და რამდენათ გამართლდა მათ მიერ აღიარებული მსოფმხედველობა; და ისიც ყველასთვის ცხადია, თუ ინტერნაციონალს რა აზრით ცნობენ ისინი.

ყველა ამეებზე ჩვენ უფრო ვრცელათ და დასაბუთებით სხვა დროს გვექნება ლაპარაკი, ახლა ხხოლოთ აღვნიშნავთ, თუ სანამდე მივიდა ჩვენში ფედერალისტების „გაბედულება“.

ისინი უკვე აღარ კმაყოფილდებიან თავიანთი „დაწყნარებული“ და ხელუხლებელი მდგომარეობით და იმდენათ გაკადნიერებულან, რომ ჩვენ „წესიერებისაკენ“ მიწოდებითაც გვემუქრებიან.

მესამე დღეა, რაც ჩვენს ფედერალისტებს საკუთარი პარტიული კონფერენცია აქვთ გამართული. ჩვენ ჯერ არ ვიცით, თუ რა კონკრეტიულ დასკვნამდე მივა ეს კონფერენცია, მაგრამ ერთი კი თავიდანვე ცხადია, რომ „არ გათეთრდება ყორანი, თუ გინდ რომ ჰხეხოთ ქვიშითა“.

ჩვენ ვიცნობთ მათ მსოფლმხედველობას, ვიცით მათი წარსული, ვიცნობთ მათ ერიანულ „პოლიტიკას“, რაც მათ დაქაქაულ ჯგუფებს აერთიანებს და რაც კომუნისტური ინტერნაციონალის პოლიტიკას ეწინააღმდეგება და აქედან ის დასკვნა გამოგვყავს, რომ მათ ძლიან გაუჭირდებათ, მათთვის აუტანელი გახდება—ჩვენთან ერთათ, „საერთო მტრის იმპერიალისტების და კაპიტალისტების წინააღმდეგ ბრძოლა.“

მაგრამ მათ (ყოველ შემთხვევაში ერთ ნაწილს მაინც) დღეს ამის დიდი სურვილი აქვთ. დეისურვონ და შეეცადონ, ჩვენ ამაში მათ ხელს არ შეუშლით: ვინ იცის ისტორიის ჩარხმა იქნებ მათი ტრიალით პროლეტარულ მოძრაობის ბორბლებს ჩვენში მეტი სისწრაფე და ძალა შესძინოს.

რ. კ.

საბჭ. საქართველოში

გრუკავრსტას დეპეშები

შეთანხმება.

საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკების საქართველოს, აზერბეჯანის და სომხეთის შორის საგარეო ვაჭრობის ორგანოების გაერთიანების შესახებ.

1) ყველა გარეშე ბაზრებზედ საქონლის საქმის გეგმა შეწონილად მოსაწყობათ, ყველა თავის საექსპორტო ფონდების გასანაღდებლად, საქართველოს, აზერბეჯანისა და სომხეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკები აარსებენ საგარეო ვაჭრობის გაერთიანებულ ორგანოს, რომელსაც ეწოდება: „საქართველოს აზერბეიჯანის და სომხეთს შორის კავშირი საგარეო ვაჭრობისათვის“ ეს კავშირი იმყოფება ქ. ტფილისში.

2) კავშირის ყველა საქმეების მართვა-გამგებლობის და ხელმძღვანელობისათვის შეთანხმებულ რესპუბლიკათა მთავრობანი ირჩევენ გაერთიანებულ მმართველობას.

3) შეთანხმებულ რესპუბლიკათა შორის ყოველივე ურთიერთობა, დაკავშირებული საგარეო ვაჭრობის, საქონლის გატანის, შემოტანის და სავალიუტო ფონდის საკითხებთან, წესდება განსაკუთრებული ხელშეკრულობით.

საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**
აზერბაიჯანის საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ნ. ნარიმანოვი.**
სომხეთის რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარე **ა. მასანიკოვი.**

ქ. ბაქო 19—წ. 2 ივნისი.

დუშეთში.

ივნისის 1. დუშეთში მოხდა დუშეთის მაზრის თემების წარმომადგენელთა ყრილობა. ყრილობამ განიხილა მთელი რიგი საკითხებისა, რომელიც მაზრების ცხოვრებაში წამოიჭრა, მოისმინა ადგილებიდან მოხსენებანი საბჭოთა აღშენებლობის შესახებ. ყრილობის მუშაობას ერთსულოვნი ხასიათი ჰქონდა და ფრიად ნაყოფიერიც იყო. დაწვრილებითი მოხსენება შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატს წარედგინება.

მისალმება ამხ. მახარაძეს.

დუშეთის მაზრის სათემო რევკომების თავმჯდომარეთა პირველი ყრილობა თქვენს სახით უძღვნის მხურვალე სალამს საქართველოს საბჭოთა მთავრობას, რომელიც მენშევიკურ საქართველოს ნანგრევებზედ აშენებს და ამტკიცებს მუშათა და გლეხთა ხელისუფლებას. რუსეთის რევოლიუციის ნაცადი გზა გაგვიშუქებს და გაგვიადვილებს პროლეტარიატის დიქტატურის განმტკიცებას საქართველოში და აავაცილებინებს თავიდან შემცდარ დაბლუკველ ნაბიჯებს. გუმრჯოს საერთაშორისო რევოლიუციის ბელადს ამხ. ნაგს ლენინს, გაუმარჯოს რუსეთის ინტერნაციონალურ წითელ არმიას და მის ბელადს ამხანაგ ტროცკის! გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს ბედგარ ბელადს ამხანაგ ფ. მახარაძეს. გაუმარჯოს მეხუთე ინტერნაციონალს, თავმჯდომარე ყრილობისა აფციური.

ოთხფეხი საქონელი და რძის ნაწარმოები შულავერში.

შულავერი. 3 ივნისი (ტელეგ.). სამაზრო სასურსათო კომიტეტის რწმუნებულ ამხ. გრიგორიანის თანხმობით სადაც ამჟამა სურალში ყოველ პარასკევობით, ივნისის 3 დან გაიმართება ბაზრობა სადაც უმთავრესად ოთხფეხი საქონელი და რძის ნაწარმოები გაიყიდება. რწმუნებული იმედოვნებს, რომ მახლობელი სოფლების გლეხობას ამრიგად მიიზიდავს და სასურსათო სახალხო კომისარიატს შეუმსუბუქებს სურსათის დამზადებას.

გვალვა

შულავერი 3 ივნისი (ტელეგ.) შულავერში ერთი თვეა გვალვა. ზაფხოვრებნი საგონებელს მიეცნენ მოსავლის წახდენის შიშით.

გათოვმა

პროფკავშირთა კრება

(ტელეგ.) 4 ივნისი. ამხ. ჩუპრინის თავმჯდომარეობით გაიმართა პროფკავშირთა სხდომა, გასარჩევი იყო საკითხი მუშათა მომარაგებისა. გამოირკვა რომ პროფკავშირთა საბჭოს მატერიალურ მომარაგებისათვის შეუძლიან მიიღოს 9,000 არშინი ფართალი, 300 წყვ. ფეხ'ასმელი, ტყავი საქონ. ლე. კრებამ დაადგინა, სწრაფად შეუდგენ ნ. განაწილებას.

ბოსტნეები სამხედრო უწყების საჭიროებისათვის

სანხედრო კომისარმა ეფენტმა აღძრა შეამდგომლობა, რომ ქალაქის გარედ მიეუზომონ საბოსტნე ადგილები სამხედრო უწყებისათვის.

მუშათა მომარაგება

საზოგადო კვების განყოფილებამ დაიწყო ჩაცმა და შაქრის დარიგება მუშა მოსამსახურეებზე.

საზღვარ-გარეთის საქონელი

საზღვარ გარეთიდან ფილეკებით მოტანილ საქონელს საგარეო ვაჭრობის სპეციალური კომისია ყიდულობს. ამ საქონლის ნაწილს ბათომისათვის სტოვებენ.

ივნისის 3 ანატოლიის ნავსადგურიდან ბათომში მოვიდა 6 ფილუკა დატვირთული შაქრით, ფქვილით, ფართლეულობით და საპნით.

საბჭოთა რუსეთში

გრუკავრსტას დეპეშები

კომინტერნის მესამე კონგრესი.

მოსკოვი. 4 ივნისი. (რადიო). კომინტერნის მესამე კონგრესი მეტად მრავალრიცხოვანი იქნება. ყველა მხრიდან მოდიან დელეგატები, რომელთა რიცხვი გვიჩვენებს, თუ რამდენათ შორს წავიდა კომუნისტურ გავლენის ტალღა. მესამე ყრილობა შეუდგება კონკრეტიულ კითხვათა დაწვრილებით განხილვას სხვა და სხვა ქვეყნებში არსებულ გამოცდილების საფუძველზე. მესამე კონგრესი იქნება მთელი ქვეყნის უდიდეს საქმიან კონგრესად—კომუნისტურ პროლეტარიატისა. მის მუშაობას თვალყურს ადევნებს მთელი ქვეყნიერება, როგორც მტერი, აგრეთვე მოყვარე. დღე რუსის მუშებმა ჰპოვონ მასში ცხოვრების ძიმე ბრძოლის საყრდნობელი წერტილი. ვინაიდან რუსის მუშამ და არა სხვა ვინმემ გაალო კარი თავისი მოძმეთათვის, რომელიც იკრიფება სამხედრო თათბირზე მთელი ქვეყნის კაპიტალის წინააღმდეგ (კავროსტა).

კომუნისტ-ქალთა საერთაშორისო კონფერენცია.

მოსკოვი. 2 ივნისი. (რადიო). ივნისის 9 მოსკოვში დაიწყება კომუნისტ ქალთა მე-2 საერთაშორისო კონფერენცია. კონფერენციის დღიური წეს რიგი ფრიად საქმიანია. მუშა და გლეხქალთა მონაწილეობა კომუნიზმის რევოლიუციონურ ბრძოლასა და აღმოშენებლობაში, ქალთა შორის კომუნისტურ პარტიის მუშაობის ფორმები და მეთოდები, კომუნისტური ინტერნაციონალის საერთაშორისო სეკრეტარიატის დანიშნულება და მისი კონსტიტუცია. დელეგატ ქალთა უმრავლესობა კონფერენციაზე იმავე დროს სრულ უფლებიანი წევრნიც არიან კომუნისტური ინტერნაციონალის მე 3 კონგრესისა. (კავროსტ.).

რუსეთის სასურსათო მდგომარეობა.

მოსკოვი. 20 მაისი. საბჭოთა რუსეთის სასურსათო მდგომარეობის შესახებ ამხ. ბრანდენბურსკიმ განმარტა, რომ სასურსათო მდგომარეობის გაუარესება ზაფხულის პირველ თვეებში გამოწვეული ზამთარში სურსათის მიზან შეწონილად ხარჯვით, დამზადებული რამდენიმე მილიონი ფუთი პურის განადგურებით კონტრრევოლიუციონური მემამულეთა და თეთრგვარდიელთა აჯანყების დროს. პურის მარაგი საერთო რიცხვით 40,000,000 ფუთიო გამოიხატება, მაგრამ ამ მარაგის უდიესი ნაწილი იმყოფება ცმბირში, საიდანაც მისი გადმოტანა ძნელია, ვინაიდან რკინის გზა ძლიერ დაზიანებულია იმ ადგილიდან, სადაც პურია დამზადებული. ამ მდგომარეობიდან გამოსასვლელი საშუალება ხოლოდ კოოპერაციაა, რომელსაც შეუძლია სოფელთან საქონლის გაცვლის საშუალებით გაეუმჯობესოს მუშების ყოველდღიური გამოკვება ამ მიზნით საბჭოთა მთავრობამ გაიღო კოოპერაციისათვის ომამდე არსებული კურსის მიხედვით, რამდენიმე მილიონის ნაწარმოები.

დასასვენი სახლები.

მოსკოვი. 2 ივნისი. ხალხთა კომისართა საბჭოს დადგენილებით წესრიგდება დასასვენი სახლების საკითხი. დადგენილების თანახმად, დასასვენი სახლები ეწყობა საგუნერნიო პროფესიონალური კავშირების მიერ იმ მიზნით, რომ მუშებს და მოსამსახურეთ მიეცეთ საშუალება აღადგინონ თავიანთი ძალა და ენერგია მორიგი ყოველწლიური დასვენების დროს. დასასვენი სახლების მოწყობა ცალკე პროფესიონალურ კავშირებს შეუძლიანთ მხოლოდ ცენტრალურ პროფესიონალურ კავშირის ნებართვით. დასასვენი სახლების მოსაწყობათ პირველი რიგში გამოყენებული იქნებიან ქალაქებზედ მდებარე აგარაკები, ყოფილი მემამულეთა სახლკარი, მონასტრები და სხვ.

სამეცნიერო გამოცემათა გაცვლა.

მოსკოვი. 21 მაისი. სამეცნიერო აკადემიის ვიცე პრეზიდენტმა ამხ. სტეკლოვმა და მდივანმა ამხ. ოლდენბურგმა ზომები მიიღეს სახელმწიფო გამოცემათა გაცვლის გამოსარკვევად რუსეთსა, დასავლეთ-ევროპის ს ხელმწიფოთა და ამერიკას შორის. უკანასკნელ დროს რუსეთის სამეცნიერო აკადემიაში მრავალი შეკითხვები შემოვიდა ევროპისა და ამერიკის სამეცნიერო დაწესებულებათაგან რუსეთის სამეცნიერო ნაწარმოებთა გამოსაცემ ად.

ლტოლვილთა მოძრაობის აღძრძალვა.

მოსკოვი. 4 ივნისი, (რადიო). შრომისა და თავდაცვის საბჭომ გამოსცა, რომლის თანახმად აკრძალულია უწესრიგოდ გადაყვანა-გადმოყვანა იმპერიალისტურ ომის ლტოლვილთა მოსკოვისკენ და დასავლეთ საზღვრებისაკენ. ლტოლვილთა უწესრიგო მოძრაობა არღვევს მწყობრ ევაკუაციას, სარკინიგზო ქონებას განადგურებას უმზადებს, იწვევს ეპიდემიას, ვინც ლტოლვილთა უკანონოთ მგზავრობის მოწმობას მისცემს, დამნაშავენი სასტიკ პასუხისგებაში მიეცემა.

საზღვარ-გარედ საქონლის შემსყიდავი კომისია.

მოსკოვი. 2. ივნისი. (რადიო). საზღვარ გარეთ კვლავ გაიმგზავრა პროფლომონოსოვი რკინის-გზის სამეურნეო საგნების დასაკვეთად. მრავალად შეუვიდეს ტელეფონისა და ტელეგრაფის აპარატები და ელექტრონის მოთული.

ერთი მხარიდან ომობენ, მეორე მხარიდან ვაჭრობენ.

მოსკოვი. 2 ივნისი. (რადიო). შორეულ აღმოსავლეთში ვლადივოსტოკსა და ნიკოლსკ უსურიისკში თეთრგვარდიელებმა მოიწყვეს აჯანყება და ჩაიგდეს ხელისუფლება. თეთრგვარდიელები მოქმედებენ მცირე ჯგუფებთან და გაიმარჯვეს მხოლოდ იაპონიის ჯარის შეიარაღებულ დახმარებით. ეს ადგილები ექვემდებარება შორეულ აღმოსავლეთს ტ ჯერ კიდევ დაკავებული იაპონიის მთავრობის ჯარის მიერ. შეიარაღებული წინსვლა შორეულ აღმოსავლეთის კუნძულელ მტაცებლებისა დიდი ხანია რაც ჰხდებოდა ყორეულ აღმოსავლეთის რუს კონტრ რევოლიუციონერებთან შეთანხმებით. ამას ამოწმებს მრავალი საბუთები, გამოქვეყნებულ გაზეთ „შორეულ აღმოსავლეთის სიმართლეში“ ტოკიოდან საგარეო სამინისტროს საიდუმლო ბრძანებაში ივნისის 12-დან 1920 წლ. ვლადივოსტოკში ციმბირის არმიის საარდლის სახელზე ნათქვამია: „ჩვენი ინტერესები მოითხოვს შეტევის სამზადისს ბლაგოვეშჩინსკზე. იაპონიის საიმპერატორო მთავრობის ინტერესი მოითხოვს, რათა ოკუპაცია სასწრაფოთ იქმნეს გატარებული მთლიანათ. იაპონიის მთავრობის ბრძანებაში 314 დივიზიის უფროსის სახელობაზე არის შემუშავებული სანიმუშო გეგმა ბლაგოვეშჩინსკზე შეტევისა. შემდეგ მოსდევს რიგი საბუთებისა, რომლებიც ახასიათებენ რუს კონტრ რევოლიუციონერ გამყიდველთა მონაწილეობას იაპონიის მტაცებლობითი გეგმაში. იაპონიის მთავრობა შეიარაღებული თეთრგვარდიელებთა ბრბოს, სემენო კოპელუნგერის შემწეობით ჩინეთისა და მონგოლეთის საზღვრებიდან ამზადებენ საბჭოთა რუსეთის რესპუბლიკაში შეჭრას. ყველა ჩვენ სამშვიდობო წინადადებაზე იაპონია უარს ამბობს. ყველა მოკავშირე სახელმწიფოები, განსაკუთრებით საფრანგეთი, მოაწილეობას იღებენ ამ საქმეში და აქებენ იაპონიის კაპიტალისტთა მტაცებლობის გეგმას. ყველამ ვიცით, რომ საფრანგეთის მთავრობა იმუშავებდა გეგმას ვრანგელის ჯარის ნაშთის შორეულ აღმოსავლეთში გადასაგზავნათ, ადგილობრივ თეთრგვარდიელთა გასაძლიერებლათ. შორეულ აღმოსავლეთის ამბები გვიჩვენებენ თუ რამდენათ ნაადრევია ფიქრი საბოლოო მშვიდობიანობის დამყარებისა. ერთი მხრივ საზღვარ-გარეთელი კაპიტალისტები გვიგზავნიან ჩვენ სელიოტებით და სხვა საქონლით დატვირთულ გემებს, მეორე მხრიდან კი ჩვენ წინააღმდეგ ჰგზავნიან თეთრგვარდიელებს ტყვიის მფრქვეველებით და ზარბაზნებით. მეორე კავშირი მუშა გლეხთა ეხლა უფრო საჭიროა ვიდრე როდესმე, არამც თუ მედგარ-ერთგული და შეთანხმებული მუშაობა მშვიდობიან აღშენებლობისათვის, არამედ გარეშე მტრისაგან გადამწყვეტი თავდასხმისათვის,

საზღვარ გარეთ.

გრუკავრსტას დეპეშები.

ქართველ ლტოლვილთა გედ-ილგალი.

ბათომი. 30 მაისი. (ტელეგრაფი) ქართველ ლტოლვილთა მდგომარეობა სტამბოლში ფრიად ტრაგიკულია. ამერიკულმა კომიტეტმა განაცხადა, რომ იგი მათ დახმარებას მოუსპობს ივნისის 1 დან, მენშევიკთა ლიდერები ლტოლვილთ არავითარ დახმარებას არ უწევენ, მხოლოდ ერთხელ მისცეს მათ ექვს-ექვსი ლირა. მენშევიკური მინისტრები და მოხელეები თვეში 100-250 ლირას იღებენ, ასე რომ ისინი არავითარი გაჭირვებას არ განიცდიან. ბევრ ლტოლვილს დაბრუნება სურს, მაგრამ მათ წამოსვლას აფერხებს მენშევიკთა აგიტაცია.

მლიქვნელობენ.

რიგა. 3 მაისი, (რადიო) იუწყებიან, რომ რეიჰგალში შემდგარ რუს მონარქისტთა ყრილობაზე მემარჯვენე და მემარცხენე მიმდინარეობას აქვს ადგილი. ყრილობის ერთ ერთ საკითხთაგანია მონარქისტული დიდი რუსული გაზეთის გამოცემა ბერლინში. იმათი სიტყვით, ვინც დაახლოვებით გაცნობილია ყრილობის მუშაობის ფარულ მხარეს, ყრილობის წევრთ იმდენათ არა აქვთ იმედი თავის ფანტასტიური გეგმების განხორციელებისა, რამდენათაც ჰსურთ მიიკედლონ ამ ორგანიზაციას ანგარების მიზნით, ვინაიდან ისეთი ხალხიც მოიპოვება, რომელიც მათ ფულებს აძლევს.

კომუნისტების დატუსალება რუმინიაში.

ადესა. 2 ივნისი, (რადიო) ამ უკანასკნელ ხანად ბუქარესტში მომხდარ დატუსაღებს შემდეგ, მასთან დაკავშირებით დაატუსაღეს ტრანსილვანიის კომუნისტური მოძრაობის ყველა მეთაურები.

არაბების მოძრაობა.

ბათომი, 3 ივნისი, (დეპეშა) ანგორიდან იუწყებიან, რომ ბეირუთსა და დამასკის შორის არაბთა დიდი მოძრაობაა. არაბები თავს ეხმის რკინის გზებს და გადადიან შეტევაზე.

დღეს ნოემერში:

მოხდა შეთანხმება საქართველოს, აზერბეიჯანის და სომხეთის რესპუბლიკებს შორის საგარეო ვაჭრობის ორგანოების გაერთიანების შესახებ.

დღეს, 9 ივნისს, მოსკოვში გაიხსნება კომუნისტ-ქალთა მეორე საერთაშორის კონფერენცია.

კომუნისტური ინტერნაციონალის მესამე კონგრესზე ქვეყნიერების ყოველ კუთხიდან მრავლად მოდიან დელეგატები, რომელთა რიცხვი გვიჩვენებს თუ რამდენად გაზრდილა მთელს მსოფლიოში კომუნისტური გავლენა.

იაპონიის მთავრობა, რუს კონტრ-რევოლიუციონერებთან შეთანხმებით და ევროპის კაპიტალისტების დასტურით, აწარმოებს ბრძოლას საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ.

გერმანიის მთავრობა ახალ და გადიდებულ გადასახადს აწესებს, ანტანტის ვალის გადასახდელად,

ამერიკას სურს ვერსალის ხელშეკრულებაში ცვლილებები შეიტანოს იმ აზრით, რომ მასაც ერგოს წილი გერმანიის განჩამორთმეულ სიმდიდრისა და ახალშენებიდან.

წიგნი რუსეთზე.

ბათომი. 2 ივნისი. (დეპეშით). ლონდონში გამოვიდა თეთრი წიგნი, რომელიც შეიცავს მთავრობის კომისიის შრომის ანგარიშს, რუსეთის თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ. ამ წიგნის ძირითადი აზრი ისაა, რომ რუსეთის ეკონომიური ცხოვრების აღდგენა შეიძლება, მხოლოდ ევროპის კაპიტალის კერძო ინიციატივის საშუალებით.

საფრანგეთი.

120.000 კომუნისტი.

ბერლინი. 17 მაისი. საფრანგეთის კომუნისტური პარტიის კონგრესზე ფროსარმა განაცხადა, რომ კომუნისტური პარტიაში. საფრანგეთში არის დღეს 120000 წევრზე მეტი.

კომუნისტების გამარჯვება ლატვიაში.

რიგა. 2 ივნისი (რადიო). ლატვიიდან იტყობინებიან, ვოლმარის პროფესიონალურ კავშირების ყრილობის სადომაზე კომუნისტთა გამარჯვების გამო სოციალ-დემოკრატები გამგეობის შემადგენლობიდან გამოვიდნენ.

ავსტრალიის კომუნისტური პარტიის კონგრესი.

ჭრიხტანია. 2 ივნისს, ავსტრალიიდან მოსული ცნობის მიხედვით მარტის 7 მომხდარა კომუნისტური პარტიის წლიური კონგრესი, რომელსაც ავსტრალიის ყველა კუთხის დელეგატები დაესწრენ. კონგრესმა ძველი აღმასრულებელი კომიტეტის მაგიერ ახალი ამოირჩია. ავსტრალიის პროფესიონალურ კავშირთა მოსკოვში ინტერნაციონალურ კონგრესზე დელეგატების გაგზავნის ნება ეძლევათ. დელეგატები უკვე გამოვიდნენ.

ნორვეგიაში გაფიცვა გრძელდება.

ქრისტიანია. 2 ივნისი, (რადიო). ნორვეგიაში მდგომარეობა უცვლელია. იმართება მიტინგები, ზოგიერთ მიტინგზე გამოტანილია რეზოლიუციები, რომელიც საერთო გაფიცვას მოითხოვს.

გერმანიის საქონელი.

ბათომი. 4 ივნისი. (დეპეშით). ბათომს ჩამოსულმა გერმანიის და დანიის ფირმების წარმომადგენელმა განცხადა, რომ გერმანიის ბაზარი მომხმარებელს დაეძებსო. შეგობრულ განწყობილებაში მყოფ ყველა სახელმწიფოში შეიძლებოდა ბევრი საქონლის გატანა. გერმანია დიდის ენერგიით ემზადება საბჭოთა რესპუბლიკებთან სავაჭრო დამოკიდებულების დასაყენებლად.

ანტანტისათვის ფულებს ქაჩავენ.

რიგა. 2 ივნისი. (რადიო). ანტანტის ვალის ასანაზღაურებლად გერმანიის მთავრობა ამ ჟამად ამზადებს პროექტს პირდაპირი, არაპირდაპირი და სამონოპოლიო გადასახადებისას. ამ პროექტით გერმანიის მთავრობა ფიქრობს ნახშირმრეწველობაზე გადასახადი გადიდოს, შემოიღოს მონოპოლია ქვანახშირისა, შაქრის მრეწველობისა და ვაჭრობისა, გადიდოს გადასახადი არაყზე, თამბაქოზე, საზოგადოებრივ დაწესებულებაზე და სხვ.

საქართველოს უპარტიო ქალთა პირველი ურილობა

ამხ. სმირნოვის სიტყვა.

ბათომის ოლქის ქალთა სახელით ყრილობას ესალმება ამხ. სმირნოვისა. ამხანაგებო, საქართველოს ქალთა ცხოვრებაში დღევანდელ ისტორიულ დღეს, მე მივესალმები ბათომის ოლქის უპარტიო ქალთა პირველ კონფერენციის სახელით. ამ კონფერენციამ ბათომის ქალებს გააცნო საბჭოთა ხელისუფლების ძირითადი პრინციპები და კანონმდებლობა და ქალებმა გაიგეს, როგორი ბედნიერი თავისუფლება მოაქვს ქალისათვის ახალ ცხოვრებას, ახალ ხელისუფლებას. მთელმა კონფერენციამ მტკიცედ გადასწყვიტა: თავისი ძალა და დრო მოანდომოს საბჭოთა ხელისუფლების აღმშენებლობას. ბევრი ბათომელი ქალი მოვიდა აქ, რომ აქ უკეთესად გაეცნოს საკითხებს, რომლებიც მას ინტერესებს, იმ მიზნით, რომ ადგილობრივ გამოიყენონ ახალი ცოდნა. ჩვენ მტკიცედ

სოციალისტური გზა.

ბევრს ჰგონია: რაკი კომუნისტებმა გაიმარჯვეს რუსეთში და ჩვენში, კომუნიზმში გადავდივართ, დღესვე კომუნიზმი მყარდებაო. ეს, რათქმა უნდა, შეცდომაა.

კომუნიზმი ხომ საზოგადოებრივი ცხოვრების მომავალი ფორმაა, მომავალი წყობილებაა. კომუნიზმი, ეს ჩვენი იდეალია! ხოლო დღეს ჩვენ გადავდივართ სოციალისტური გზით, კაპიტალიზმის გას ხელმწიფოებრივობის საშუალებით სოციალიზმი და ამიტომ არის, რომ დღევანდელს ჩვენს სახელმწიფოს ეწოდებთ სოციალისტურს და არა კომუნისტურს, ამიტომ დღევანდელს, მიმდინარე ხანას ვარქმევთ გარდამავალს.

ამას ჩვენ სხვა „სოციალისტური“ პარტიებიც გვიმოწმებენ; ძალა მიუხედავად ამისა ჩვენსა და მათ შუა უფსკრული ია გათხრილი. სოციალიზმი მათთვისაც ვითომდა სანატრელი მომავალი წყობილებაა, მარა ჯერ ჯერობით მიუწვდომელი, ხოლო ჩვენთვის კი დღევანდელი გარდამავალი ხანა თვით სოციალიზმში გადასვლაა. კომუნიზმის პირველ საფეხურზე შედგომით—ეს ერთი. მეორე—საქმე იმაშია, რომ სოციალიზმში გადასვლას ისინი ფიქრობენ „დემოკრატიზმის“ გზით, ხოლო ჩვენ გვინდა აი ამ სოციალისტურის გზით, ე. ი. დიქტატურის გზით გადავიდეთ კომუნიზმში. და აი ამ სხვადასხვა გზას ხალხი სულ სხვადასხვა გზისაკენ მიჰყავს.

ბევრს, ვითომდა სოციალისტს არ შეუძლია ამის გათვალისწინება და ამიტომ მას „დემოკრატიზმის“ გზა იგივე დიქტატურა ჰგონია და აქედან ყველაფერში „გზა და კვალი არეული აქვს“.

მაშ რითი ავხსნათ ის გარემოება, რომ დღეს ჩვენში ხშირად გვესმის თითქმის ყველა სხვა პარტიების წარმომადგენელთაგან: „ჩვენც ხომ სოციალისტები ვართ“—„ჩვენ მენშევიკები და ბოლშევიკები ხომ ორი ნაკადი ვართ ერთ და იმავე სათავიდან წარმომდინარი, აი ამიტომ ახლა ისევ უნდა შეეერთდეთო“. მითხრა გუშინწინ ერთმა, ცნობილმა პასუხისმგებელმა მენშევიკთაგანმა.

მე აქ მის გულწრფელობაში ეჭვს არ შევიტანს, მხოლოდ ის კი უნდა ვთქვა, რომ ამ სიტყვების თქმელ ვაჟბატონს კომუნიზმზე არავითარი წარმოდგენა არა აქვს.

ჩვენ ასეთ შემარიგებელ-შემაერთებელ ვაჟბატონებს ვეტყვით: გაითვალისწინეთ, თუ საით მიჰყავს ხალხი „დემოკრატიზმის“ გზას და მერე ისიც გაითვალისწინეთ—თუ ეს თქვენთვის შესაძლებელია—თუ საით მიჰყავს იგივე ხალხი პროლეტარიატის დიქტატურას და მაშინ აღმოჩნდებით საით მივდიავართ: შეერთებისაკენ, თუ სამკვდრო-სასიცოცხლო შეტაკებისაკენ.

სამი წლის განმავლობაში მენშევიკებმა ჩვენი ხალხი „დამოუკიდებელ-დემოკრატიული“ გზით ატარეს და შეერთების ნაცვლათ იგი საბედისწერო შეტაკებამდის მიიყვანეს მიმდინარე წლის თებერვლის დღეებში. ამ შეტაკების შედეგი დღეს ჩვენ ხელთა გვაქვს და იგი საქმეყნოთ ღაღადებს: **სოციალისტური გზა**, რომელსაც ხალხი კომუნიზმისაკენ მიჰყავს **მხოლოთ ერთია**: ეს არის პროლეტარიატის დიქტატურის გზა და არა „დემოკრატიზმის“. მაშასადამე ყოველთა შეუძლებელია, რომ პროლეტარიატის დიქტატურის უარმყოფელი სოციალისტი იყოს.

ჩვენმა ხალხმა თავის ისტორიულ მსვლელობაში მრავალი ეტაპები განვლო და ამ სამი წლის წინათ რუსეთის დიდი რევოლიუციის დასწყისში, 1917 წელს დიდ ისტორიულ საბედისწერო გზაჯვარედინს მიადგა: „დემოკრატიზმის“ გზით თუ სოციალისტურის, მენშევიკების წინამძღოლობით, თუ ბოლშევიკების, კვლავ სოციალ-დემოკრატების მეთაურობით, თუ კომუნისტების?

აი რა კითხვა დაუყენა მას ისტორიამ; და წინათ, ძველ დროში, უფრეკი, შეურყეველ შეეპოვარი, დიდი რევოლიუციის ხანაში შეირყა, შეყოყმანდა და ჯერ „დემოკრატიზმის“ გზას დაადგა და როცა დარწმუნა, რომ ეს გზა მას მიზანს, კომუნიზმს აშორებდა, მოინდომა მეორეს, სოციალისტურს დაბრუნებოდა და დღეს მეზობელი ხალხის, რუსების დახმარებით დაუბრუნდა კიდეც მას.

როგორია ეს გზა და რას წარმოადგენს მასზე მიმავალი ჩვენი ხალხი?

ჩვენი ხალხი წვრილ მწარმოებელი ხალხია, მისი იდეალი, კომუნიზმი კი **ბსხვილი** სამრეწველო პროლეტარიატის იდეალია. აქედან ეს ხალხი ილია ჭავჭავაძის მოთხრობის ერთი გმირის, მოჯამაგირე გიორგის მდგომარეობაში ვარდება, იმ გიორგის, რომელსაც თავადიშვილის ქალი უყვარს და ამ გრძნობის გამომჟღავნებას კი ვერ ახერხებს—როგორც რიგი და წესია. სწორეთ ასევე ჩვენი ხალხი შორიდან ეტრფის სამრეწველო პროლეტარიატის მშვენებაიდეალს, კომუნიზმს, მაგრამ შესაფერი ფორმით ამის გამოხატვა მას არ ძალუძს.

რუსეთის სამრეწველო პროლეტარიატი თუ პირველ ხანებში თავისი პირდაპირი ბუნებრივი, სოციალისტური გზით გაექანა თავისი სატრფოსაკენ, კომუნიზმისაკენ, ამით ის დიდ დაბრკოლებებს დაეჯახა, შეცდომაც ბევრი მოუვიდა და აუოაცხელი მსხვერპლი გაიღო. ამის მთავარი მიზეზი კი ის იყო, რომ მას ამ პირდაპირ გზაზე მისებური სისწრაფით და მედგრობით, სიმტკიცით ვერ გაჰყვენ მას რუსეთის მრავალ მილიონიანი წვრილმწარმოებელი მასსები.

ეს გარემოება ჩვენში კიდევ უფრო მეტ მნიშვნელოვანი და საყურადღებოა, ვინაიდან ჩვენ არა გვყავს ის მრავალრიცხოვანი სამრეწველო პროლეტარიატი, რომელიც რუსეთის დიდ რევოლიუციას ხელმძღვანელობს.

ეს პროლეტარიატია რომ აწყობს და აშენებს თავის უზარმაზარ პროლეტარულ სახელმწიფოს, ეს პროლეტარიატია, რომ თავის შეუდრეკელი მკერდით იცავს ამ სახელმწიფოს, ეს პროლეტარიატია, რომ რუსეთის ის მილიონ წვრილ მწარმოებელს მასწავლებლობს და კომუნისტურ მოძღვრებას უნერგავს გულში და კომუნისტურ წყობილებას აყვარებს.

ყველაფერი ეს ჩვენში, ჩვენს წვრილმწარმოებელ ხალხში უნდა შეასრულოს ჩვენმა პარტიამ, კომუნისტურმა პარტიამ ისევ იმ რუსეთის პროლეტარიატის და მისი პარტიის ამხანაგური დახმარებით. აქედან ჩვენი მსვლელობის გზა სოციალისტური გზა არ არის ისე პირდაპირი, როგორც ეს სამრეწველო პროლეტარიატისთვის იქნებოდა, ის რამ დენიმეთ მ ხვეულ მოხვეულია.

მაშ ასე: **ჩვენი ხალხი წვრილმწარმოებელია, მისი სავალი გზა, სოციალისტური გზა მიხვეულ-მოხვეულია.**

მაგრამ ეს გზა ყოველ შემთხვევაში სოციალისტურია და არა „დემოკრატიული“. ეს მუდამ უნდა გვახსოვდეს.

ბევრი ძახის დღეს: თუ კი წვრილმწარმოებელს მუშის დაქირავების ნებას მივცემთ, თუ კი „ვაჭრობის თავისუფლებას“ გამოვაცხადებთ და მოწინააღმდეგ პარტიებს „ლოიალურათ“ მოვეპყრობით, მაშინ ხალხი ასე იტყვის: მენშევიკებიც ხომ ასე მოქმედებდენ, მათი პოლიტიკაც ხომ ასეთი იყოვო. **ასეთი აზრი კი დიდი გაუგებრობაა:**

მენშევიკებს ყველაფერი ეს უნდოდათ კაპიტალიზმის გასამაგრებლათ, „ჩვენში მხვილი მრეწველობის და საწარმოვო ძალთა ასაღორძინებლათ“, როგორც თვითონ ამბობდენ ხოლმე; ჩვენ კი ეს გვინდა სოციალიზმის გასამაგრებლათ, მსხვილი მრეწველობის განსაზოგადოებრივებისათვის და საწარმოვო ძალების უმაღლეს წერტილამდე ასაყვანათ, როგორც ამას ჩვენ მუდამ ვაღიარებთ ხოლმე. ერთი სიტყვით მათ სურდათ „დემოკრატიზმი და საწარმოვო ძალების აღორძინება“ გამოეყენებიათ ომით შერყეული კაპიტალიზმის გასამაგრებლათ, რომ მერე ვითომ აქედან სოციალიზმში გადასულიყვნენ; ხოლო ჩვენ გვინდა **პროლეტარიატის დიქტატურა** კაპიტალიზმის დასამხობათ და წარმოებითი ძალების უმაღლესათ განვითარება—**კომუნიზმისთვის** ნიადაგის მოსამზადებლათ.

მართალია კომუნიზმი ეს უარყოფა მუშის დაქირავების, ვაჭრობის და სახელმწიფოებრივი ფორმის, მარა ახლა ხომ კომუნიზმი არ მყარდება: წვრილმწარმოებელ ხალხს კომუნიზმის დამყარება არ შეუძლია; მას მხოლოთ შეუძლია მოემზადოს, რომ სოციალისტური გზით კომუნიზმში გადავიდეს.

დედა ბოძს, რომელსაც ეს სოციალისტური გზა, დღევანდელი გარდამავალი წყობილება ეყარება წარმოადგენს სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია, **სახელმწიფო.**

სახელმწიფო კი ყოველთვის იყო და არის გაბატონებული კლასების ორგანიზაცია, რომლის საშუალებით მათ ჩაგრული კლასები მორჩილებაში ჰყავთ. უმთავრესათ ეს აზრი და ნიშვნელობა მიანიჭა ისტორიამ სახელმწიფოს და ისიც ამას ასრულებს, ვიდრე მას კაცთა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ადგილი იქნება.

მაშასადამე სახელმწიფო ჰგულისხმობს კლასებისგან შემდგარ საზოგადოების და ამ კლასთა შორის გაჩაღებულ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას.

როგორც ვიცით ყოველი კლასი ორგანიზაციულათ იბრძვის: თავის პროგრამასა და ტაქტიკას, თავის პოლიტიკას იგი თავისი საკუთარი პოლიტიკური პარტიის საშუალებით აწარმოებს; **პოლიტი**

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

საქ. პროფ. კავშირ. საბჭოს შრომის მომწესრიგებელი განყოფილების დადგენილება № 11 მაისის 7—1921 წ. დებულება მუშათა და მოხამსახურეთა შვებულების შესახებ.

1. შრომის ყველა დარგის მუშებსა და მოსამსახურეებს, რომელთაც უმუშავნიათ წარმოებაში ან კერძო პირთან განუწყვეტლივ არა ნაკლებ 6 თვისა, უფლება აქვთ 1921 წ. განმავლობაში მიიღონ მორიგი შვებულება ყოველგვარ გასამრჯელოს შენახვით და წინასწარ ჯამაგირის მიცემით. შვებულებაში მყოფთ ენახებათ უკლებლივ სასურსათო ულუფა.

შენიშვნა: ექვსი თვის განმავლობაში ჩაეთვლებათ განუწყვეტელი მუშაობა სხვა და სხვა დაწესებულებაში, წარმოებებში თუ სხვა სამეურნეო დარგებში.

2. იმ პირთ, ვისაც 6 თვეზე ნაკლები უმუშავნია, მიეცემათ შვებულება ორი კვირით; ვისაც ერთი წელი უმუშავნია, მიეცემა 1 თვის შვებულება.

3. ჯამაგირი მიეცემა შვებულებაში მყოფ პირს უკანასკნელი 3 თვის საშუალო ხელფასის ვარაუდით. საშუალო ხელფასის ანგარიშში შედის სატარიფო ჯამაგირი, ზედმეტი სამუშაო, პრემიალური და სხვა შრომის გასამრჯელო.

4. შვებულება ეძლევათ მთელი წლის განმავლობაში რიგ-რიგობის მიხედვით, რომელსაც აწესებს ქარხნისა და ადგილობრივ კომიტეტები, წარმოებათა, დაწესებულებათა, სამეურნეო დარგების გამგეებთან შეთანხმებით იმ გვარად, რომ მუშაობის ნორმალური სვლა არ დაირღვეს.

5. მუშა მოსამსახურეებს, რომლებიც ღებულებენ ჯამაგირს არა უმეტეს მე 12 კატეგორიისა (შიგ ჩათვლით) და აქვთ თავისი საკუთარი სასოფლო მეურნეობა, ნება ეძლევათ ისარგებლონ თითო თვის შვებულებით ორ ნაწილად იმ პირობით, რომ ეს შვებულება შეუფარდეს მინდვრის სამუშაოთა დროს, საზოგადო ჯერის მიუხედავათ.

შენიშვნა: ამ უფლებით შეიძლება ისარგებლონ იმ პირებმა, რომლებიც წარმოადგენენ მოწმობას სათანადო საუბნო რევკომიდან ან და რევკომის თავდებობას, რომ მას ნამდვილათ აქვს სოფლად მეურნეობა.

6. მუშა-მოსამსახურეებს, რომელთაგან არ ისარგებლეს შვებულებით დაწესებულების ან წარმოების მიზეზით, ანაზღაურდებიან სათანადო ჯამაგირის მიცემით, ამა დებულების მე-4 პუნქტში აღნიშნულ ანგარიშის მიხედვით საანაზღაურო ფულის მიცემა უნდა მოხდეს არა უადრეს დეკემბრისა საშუალო ხელფასის მიხედვით ანგარიშის გაწორების არებულ დროს.

7. შვებულებით სარგებლობა უნდა აღნიშნულ იქნეს საანგარიშო ან და შრომის წიგნაკში, ან და კიდევ რომელიმე სათანადო საბუთში.

8. ეს დებულება არ შეეხება იმ შვებულებებს, რომელნიც გამოწვეულნი არიან ავათმყოფობით და ნებადართულნი საექიმო-საკონტროლო კომისიის მიერ.

9. მთელი წლის განმავლობაში ყოველგვარი შვებულება, გარდა ავადმყოფობის გამო ნებადართულ შვებულებისა, საერთოდ არ უნდა აღემატებოდეს ერთ თვეს.

შრომის სახალხო კომისარი **ლ. დუმბაძე.**

საქართველოს პროფკავშირთა საბჭოს მდივანი **კურულაშვილი.**

შრომის საწარმოო განყ. გამგე **ჯუღელი.**

სტუდენტთა აგრონომიულ წრეში.

სახელმწიფო უნივერსიტეტთან არსებულ სტუდენტთა აგრონომიული წრის გამგეობა რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის შესწავლის და აგრონომიული კულტურის განვითარებისათვის ხელის შესაწყობათ მოუწოდებს უნივერსიტეტის აგრონომიული განყოფილების ყველა სტუდენტთ ძიალონ ხეურვალე მოიაწილეობა წრის მიერ განზრახულ შემდეგ მუშაობაში:

1. **წრესთან შესაფერ სახოფლო-სამეურნეო მუზეუმის შედგენათ** რესპუბლიკის ყველა კუთხეებიდან საჭირო მასალების მიწოდებაში, როგორც არის: 1) შეძლებისდაგვარათ სრული საერთო ხასიათის ბოტანიკური გერბარიუმი, 2) სხვადასხვა ჯიშის კულტურულ მცენარეთა თესლეულობა თვით მცენარეთა აღწერით ან მათი თითო-ოროლა ეკზემპლიარის წარმოდგენით, 3) სასოფლო-სამეურნეო მავნე მცენარეთა გერბარიუმი მათი გავრცელების პროცენტის აღნიშვნით, 4) ენტომოლოგიური და ფიტოპატოლოგიური კოლექციები, 5) გავრცელებულ სასოფლო სამეურნეო იარაღების და ოჯახის სამეურნეო ხელსაწყოთა მოდელები, 6) სხვადასხვა ხილეულობის კოლექციები ან მოდელები, 7) ასეთივე გერბარიუმი მევენახეობაში და სხვა. ეს ჩამოთვლილი მასალები უნდა იქნეს შეგროვილი სათანადო წესით, რაზედაც დაწვრილებითი იმსტრუქციების

ტი, რომელიც რუსეთის დიდ რევოლიუციას ხელმძღვანელობს.

ეს პროლეტარიატია რომ აწყობს და აშენებს თავის უზარმაზარ პროლეტარულ სახელმწიფოს, ეს პროლეტარიატია, რომ თავის შეუდრეკელი მკერდით იცავს ამ სახელმწიფოს, ეს პროლეტარიატია, რომ რუსეთის ის მილიონ წვრილ მწარმოებელს მასწავლებლობს და კომუნისტურ მოძღვრებას უნერგავს გულში და კომუნისტურ წყობილებას აყვარებს.

ყველაფერი ეს ჩვენში, ჩვენს წვრილმწარმოებელ ხალხში უნდა შეასრულოს ჩვენმა პარტიამ, კომუნისტურმა პარტიამ ისევ იმ რუსეთის პროლეტარიატის და მისი პარტიის ამხანაგური დახმარებით. აქედან ჩვენი მსვლელობის გზა სოციალისტური გზა არ არის ისე პირდაპირი, როგორც ეს სამრეწველო პროლეტარიატისთვის იქნებოდა, ის რამ დენიმეთ მ ხვეულ მოხვეულია.

ეს ბოძი, რომელსაც ეს სოციალისტური გზა, დღევანდელი გარდამავალი წყობილება ეყარება წარმოადგენს სახელმწიფოებრივი ორგანიზაცია, **სახელმწიფო.**

სახელმწიფო კი ყოველთვის იყო და არის გაბატონებული კლასების ორგანიზაცია, რომლის საშუალებით მათ ჩაგრული კლასები მორჩილებაში ჰყავთ. უმთავრესათ ეს აზრი და ნიშვნელობა მიანიჭა ისტორიამ სახელმწიფოს და ისიც ამას ასრულებს, ვიდრე მას კაცთა საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ადგილი იქნება.

მაშასადამე სახელმწიფო ჰგულისხმობს კლასებისგან შემდგარ საზოგადოების და ამ კლასთა შორის გაჩაღებულ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას.

როგორც ვიცით ყოველი კლასი ორგანიზაციულათ იბრძვის: თავის პროგრამასა და ტაქტიკას, თავის პოლიტიკას იგი თავისი საკუთარი პოლიტიკური პარტიის საშუალებით აწარმოებს; **პოლიტი**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მილება შეიძლება წრის სამუზეუმო კომისიასთან.

2. მეორე ფრიად მნიშვნელოვანი მუშაობა, რომელისკენაც წრის გამგეობა აქცევს ამხანაგების სერიოზულ ყურადღებას და სთხოვს აქტიურ დახმარებას, არის საქართველოს შესახებ არსებული ყველა **სასოფლო-სამეურნეო ხასიათის გამოცემათა ბიბლიოგრაფიის შედგენა.** რაც მინდობილი აქვს ცალკე კომისიას აგრონომიული დარგის ერთ ერთ ასისტენტის ხელმძღვანელობით. ეს ბიბლიოგრაფია უნდა შესდგეს შემდეგი გეგმით:

1. ბიბლიოგრაფიაში შეტანილი უნდა იქნეს მთელი სასოფლო სამეურნეო ლიტერატურა საქართველოს შესახებ არსებული, როგორც ქართული, ისე უცხო ენაზე. აქ იგულისხმება, როგორც გამოცემები ისე ჟურნალ-გაზეთებში მოთავსებული ცალკე წერილები.

2. ბიბლიოგრაფიაში უნდა შეტანილ იქნეს, აგრეთვე, ის სასოფლო სამეურნეო ხასიათის ცდები თავისი შედეგებით, რომლებიც ჯერ-ჯერობით ოფიციალურათ არ არიან გამოქვეყნებულნი, მაგრამ ამა თუ იმ დაწესებულებათა ოქმებში ან მოხსენებებში არიან შეტანილნი.

3, ყველა ასეთი მასალების შესახებ უნდა იქნეს წარმოდგენილი შემდეგი ცნობები: ა) **ნაწარმოებისა:** 1) ავტორის ვინაობა, 2) წერილის თუ ნაშრომის სათაური, 3) მოკლე შუნაარსი (რას ეძღვნება მთავარი ყურადღება), 4) რომელ წელში არის გამოქვეყნებული ან სად (აღნიშნულ უნდა იქმნას ჟურნალ-გაზეთის №№ თუ იგი ჟურნალში ან გაზეთშია მოთავსებული), ბ) **ცდეებისა:** 1) ვ ნ ახდენდა ცდეებს, 1) სად ხდებოდა ცდეები, 3) როგორი იყო ცდის შედეგი მოკლეთ, 4) სასურველია წარდგენილ იქნეს თვ თ ნაწარმოები მათი სწორი შეფასებისათვის იმ გარანტიით, რომ იგი ისევ მალე დაუბრუნდება პატრონს. 5) წრის გამგეობა კისრულობს ყოველგვარ ხარჯების დაფარვას, რომელიც დაკავშირებული იქნება ამ მასალების შეგროვებასთან, თუ ხარჯებს შესაფერი გასამართლებელი საბუთი ექნება თან, 6) მასალები უნდა წარმოდგენილ იქნას, რაც შეიძლება მალე საზ. აგრონომ. სრულ წელში სახელმწიფო უნივერსიტ. საბილ. კომის. თავმჯდომარის სახელზე.

3. აგრონომიული დარგის სტუდენტთა საყურადღებოთ წრის გამგეობა აგრეთვე აცხადებს **შეჯიბრებას სასოფლო სამეურნეო ხასიათის საუკეთესო სახალხო ნაწარმოებზე.** შეჯიბრების პირობები შემდეგი:

1) საკონკურსო ნაწარმოები უნდა შეეხებოდეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის რომელიმე დარგს და უნდა იყოს დაწერილი ხალხისათვის გასაგებ ენაზე.

2) საუკეთესო ნაწარმოებისთვის დანიშნული იქნება სამი ჯილდო: 1) ძვირფასი სამეურნეო ხასიათის ემბლემა, ბ) სრული კოლექცია მეურნეობის რომელიმე დარგისა **და** 3) ხუთი ძვირფასი სამეურნეო ხასიათის წიგნები სათანადო წარწერით,

3) ჯილდოს მიუსჯის პროფესორებისაგან და სპეციალისტებისაგან შემდგარი საგანგებო ჟური.

4) შეჯიბრებაში მონაწილეობის მიღება შეუძლია ნახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრონომიული დარგის ყველა სტუდენტს.

5) ნაწარმოები უნდა წარმოდგენილ იქნას არა უგვიანეს 1921 წ. 15 დეკემბრისა. საზ. აგრონომ. წრეში, თავმჯდომარის ან მდივნის სახელზე,

6) ნაწარმოებს უნდა ექნეს დართული რაიმე ნიშანი, რომლის ახ ნა ავტორის ვინაობით უნდა ექნეს აღნიშნული თან დართულ დახურულ კონვერტში.

7) საზ. აგრ. წრის გამგეობას უფლება ეძლევა ნაშრომის პირველი გამოცემისა.

8) ამ ზაფხულში წრის გამგეობა ქართლის კულტურულ მამულში ყოფნის დროს ფიქრობს თავის მოქმედების უფრო გაძლიერებას (აქ იწარმოებს მე 3 და 4 კურსის სტუდენტთა საზაფხულო სავალდებულო პრაქტიკა), გარდა სტუდენტთა შორის სამეცნიერო ხასიათის მუშაობისა, სოფლის მეურნეობის სპეციალურ დარგებში, იქნება მიღებული ყოველივე ზომები, შეძლების დაგვარად, ხალხში შესაფერი აგრონომიული ცოდნის გასავრცელებლათ. ეს იქნება ახალგაზრდა აგრონომებისათვის პირველი ცდა ხალხში უშუალო აგრონომიული მოღვაწეობისა.

გამგეობა მოუწოდებს აგრონომიული განყოფილების როგორც მესამე და მეოთხე ისე დან რჩენ კურსის სტუდენტთ გაუზიარონ თავიანთი დრო (საზაფხულო კანიკულებ.) ხალხს ადგილობრივ მათ შორის, შეძლების დაგვარათ, შესაფერი აგრონომიური ცოდნის გასავრცელებლათ.

გაწეულ აგრონომიულ მუშაობაზე კანიკულების ბოლოს წრეში უნდა იქნეს წარდგენილი ანგარიში შემდეგ ათვის მუშაობის უფრო რიგიანათ მოსაწყობათ.

წრის გამგეობა.

ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ

შეცდომის გასწორება. ჩვენი გაზეთის გუშ ნდელ № 79 ში შეგვეპარა რამოდენიმე შეცდომა: მეთაურში—2 სვეტი მეშვიდე სტრ ქონი—სწერია „სასურსათო კრიზისი იმდენად პასიური ნიადაგია“ და სხ. სიტყვა „პასიურის“ მაგივრათ უნდა იყოს „პოხიერი“.

მესამე გვერდზე (პარტიული ცხოვრება მე-4 რაიონის პარტიის წევრთა საერთო კრების ანგარიში) დაბეჭდილი არის: „მეურნეობა სწორედ ამით განსხვავდება **სოციალიზმის დროს უკვე თავდახწეულ კაპიტალიზმისგან,** რომელიც არ ითმენს გამოყოფას, დაქუცმაცებას“. უნდა იყოს: ჩვენს **საბჭოთა სოციალისტურ წყობილების დროს მეურნეობა** იმით განსხვავდება უკვე თავდახწეულ კაპიტალიზმის დროისაგან, რომ იგი არ ითმენს **გამოყოფას, დაქუცმაცებას“.**

ქვევით შეცდომითაა მოყვანილი სიტყვა „ნასიამოვნები“, უნდა იყოს „კმაყოფილი“.

დონენკოს მოხსენების შინაარსიც რამოდენიმედ დამახინჯებულია.

რევოლიუციონურ კომიტეტის წევრთა დაბრუნება. 4 ივნისს, ბაქოდან დაბრუნდნენ ს. ს. ს. რ. რევკომის თავმჯდომარე ამხ. მახარაძე და ფინანსთა სახ. კომისარი ამხ. ნაზარეტიანი.

მიმოსვლა საქართველოსა და ყირიმს შუა. საქართველოს საგარეო ვაჭრობის კომისარიატი მოლაპარაკებას აწარმოებს მსხვილ საბერძნეთის გემების ფირმასთან—მანუილიდისთან, საქართველოს ნავსადგურებსა და ყირიმს შორის გემების წესიერ მიმოსვლის მოსაწყობათ. ახლო მომავალში დაიწყებს ყირიმში მიმოსვლას გემი „ჯორჯია“ ფოთიდან ბათომში ნავთსადენი გადმოქაჩეს უცხოეთში გასატანი 200.900 ფუთი ნავთი.

ქალაქის რევკომში, თფილისის ქალაქის რევკომის პრეზიდიუმის სხდომაზე განიხილეს წვრილ სასტუმროების პატრონებისათვის სასტუმროების დაბრუნების საკითხი და დაადგინეს: ხსენებულ საკითხის ყოველ-მხრივ გამოსარკვევად მოწვეულ იქნეს განსაკუთრებული კომისია, ქალაქის მუშა-გლეხთა ორგანიზაციების გამგე ამხ. გოგიტიშვილის, საბჭოთა სახლების გამგე ამხ. ლორთქიფანიძისა და სასტუმროების მეპატრონეთა ყოფილ წარმომადგენელის ბოქ. გოგორიშვილის შემადგენლობით, რომელთაც ევალებათ 3 დღის განმავლობაში წარუდგინონ ქალაქის რევკომს თავისი დასკვნა.

—კომუნალურ განყოფილების მოხსენებით ცხენების ყიდვა გაყიდვის გადასახადის შესახებ, თანახმად მოქალ. ბეჟანოვის პროექტისა დაადგინეს: არავითარი გადასახადი არ იქნეს შემოღებული და მოქალ. ბეჟანოვის პროექტი უარყონ.

— ონკანის გამგის ინჟ. დიასამიძის შუამდგომლობა ონკანის საჭიროებისათვის 30 მილიონ მანათის გადადების თაობაზე, დაეკმაყოფილეს.

— ცენტრალურ საბინაო განყოფილების განკარგულებაში გადაიდო კრედიტი 35 მილ. მანეთისა, ამ წლის აპრილის და მაისის ავანსების, თანამშრომელთა და მუშათა ჩასახლების ხარჯების დასაფარავად.

ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

ძიმითის თემის (ოზურგეთის მაზრა) **პარტიული ორგანიზაციის წევრთა მე 3-მე კრება**

1921 წ. მაისის 23 ს, შესდგა კომპარტიის ძიმითის თემის რაიონული კრება. კრებას თითქმის ყველა ამხანაგები დაესწრენ. დღის წესრიგი იდგა შემდეგი კითხვები: 1) მოხსენება მომენტზე, 2) პასუხის მგებელი კორესპოდენტების არჩევა, 3) მოხსენება კუთხეებიდგან და 4) პარტიული მუშაობა. კრება თავმჯდომარეთ ირჩევს ამხ. სამუილ ურუშაძეს, მდივნათ მაძია კილაძეს. მოხსენება მომენტზე გააკეთა ამხ. ვ. კილაძემ, რომელმაც მოკლეთ გააცნო კრებას, თუ რა სიფრთხილე გვმართებს პარტიულ და სხვა მუშაობაში, მოუწოდა ამხანაგებს ენერგიულ საქმიანობისაკენ. პასუხის მგებელ კორესპოდენტათ კრებამ ერთხმად აირჩია ამხ. მამია დაილაკო კილაძეები, რომლებსაც დავალა სისტემატიურათ უგზავნონ გაზ. „კომუნისტს“ და „მუშა და გლეხს“ წერილები: პარტიულ, პროფესიონალურ და პროვინციის ცხოვრებიდგან. მე 3 მე კითხვაზე მოხსენება გააკეთეს კუთხეებიდგან იჩეიკის წარმომადგენლებმა რომლებმაც გააცნეს კრებას მათი ერთგული მუშაობა.

მოხსენებიდგან გამოირკვა, რომ ყველა კუთხეში გაჩაღებულია პარტიული მუშაობა, და შემოდიან პარტიაში ღარიბი პატიოსანი გლეხები, მე 4 საკითხზე კრებამ იმსჯელა და დაადგინა, გაიგზავნოს მოწინავე ამხ ნაგები კუთხეებში საუბრების გასამართავ ად და ახალი წევრების გასავითარებლათ.

კრების თავმჯდომარე **ხამ. ურუშაძე.**
მდივანი **მ. კილაძე.**

ᲛᲣᲨᲐᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

სოფ. სკრა (გორის მაზრა)

27 მაისს, შესდგა სახალხო მამული „სკრის“ მუშა მოსამსახურეთა საერთო კრება, ქ. თფილისიდან ჩამოსული საქართველოს ცენტრალური პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს ინსტრუქტორი ამხ. კონდრატე ერასტის-ძე გაბიჩაძეს თანადასწრებით. საერთო კრების თავმჯდომარეთ ერთხმად არჩეული იქმნა ამხ. პ. ზ. მაისურაძე, მდივნათ ამხ კ. კ. უნგიაძე. ამხ. კ. გაბიჩვაძემ გააკეთა ვრცელი და შინაარსიანი მოხსენება საწარმოო პროფესიონალური კავშირების მნიშვნელობის შესახებ საზოგადოთ და კერძოთ ადგილობრივი კომიტეტის მნიშვნელობაზე საწარმოო დარგებში. მოხსენებამ კარგი შთაბეჭდილება იქონია მსმენელებზე. იყო შეკითხვები, რასაც დამაკ აყოფილებელი პასუხი გასცა მომხსენებელმა. შემდეგ შემოტანილი იქმნა საკითხი სურსათ სანოვაგის შესახებ. კამათის შემდეგ გამოირკვა: წინედ მამულის მუშა მოსამ ახურეი ღებულობდენ რაციონს შემდეგი წესით, მაგ.: მომუშავეს ეძლეოდა—1 ფუთი 5 გირ. და ოჯახის წევრეს—30 გირ. ხორბალი, ან ფქვილი თვეში. ეხლა კი, ხსენებული რაციონისთვის მოუკლიათ და ღებულობენ რაციონს შემდეგი წესით: მარტო ხელი მუშა-მოსამსახურე (რომელიც უოჯახოთ ცხოვრობს მამულში)—1 ფუთი, ოჯახის პატრონი — 30 გირ., ხოლო ოჯახის წევრი—20 გირ. ხორბალი, ან ფქვილი თვეში, რაც ცოტაა, მცირე ჯამაგირიანი მუშა-მოსამსახურეთათვის. კრებამ გაითვალისწინა ზემოხსენებული საკითხი, ერთხმად დაადგინა: ვინაიდან მუშა-მოსამსახურენი ღებულობენ მცირე ჯამაგირებს და მასთან არ სარგებლობენ არავითარი „მანუფაქტურის“ (და სხვა ასეთების მოწოდებით), აღიძრას შემდგომლობა ცენტრალური პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს წინაშე, რათა აღდგენილი იქმნას წინანდელი რაციონი.

ბოლოს კრებამ, თანახმად ამხ. კ. გაბიჩვაძის მოხსენებისა, აირჩია ადგილობრივი კომიტეტი, რომელშიაც შედიან შემდეგი პირნი: 1) გიორგი დავითის-ძე ფურცელაძე (თავმჯდომარე), 2) კოსმა კიროილეს-ძე უნგიაძე (მდივანი) და 3) აქვსენტი იაკობის ძე ტვერაღლელეშვილი (კომიტეტის წევრი).

კრება მეტად კმაყოფილი დაიშალა და იმედოვნებს, რომ ცენტრალური პროფესიონალური კავშირთა საბჭო უყურადღებოთ არ დასტოვებს მას და მიაწოდებს ყოველგვარ დირექტივებს.

კ. ელიხანიშვილი.

— —

სამხედრო ულუფა.

სახელმწიფო საალმშენებლო კომისიამ მიჰმართა პროფკავშირს თხოვნით, რათა უკანასკნელმა მიაქციოს ყურადღება მუშაობის უკიდურეს მძიმე პირობას, მეტად ციებიან ბადიაურის ადგილას და სთხოვს ზომების მიღებას მუშებ სადმი სამხედრო ულუფის მისაცემად. ამასთანავე სახელმწიფო საალმშენებლო კომისიამ, წამლების და წინასწარ ზომების მიღების მიზნით მძაფრი ფორმის მალარიის თავიდან ასაცილებლად, ეუცილებელ საჭიროებათ სცნო ბადიაურის წყლის ნაპირებთან მუდმივ საფერშლო პუნქტის დაარსება.

— —

ფეხსაცმელები ჰიდროტეხნიკურ მუშათათვის.

ყოფილ პროფესიონალურ საბჭოს მიერ ყარაიაზის უდაბნოში ჰიდროტეხნიკურ სამუშაოზე მომუშავეთათვ ს ფეხსაცმელების მიცემაზე უარის თქმის გამო, სახელმწიფო - საალმშენებლო კომისიის მიერ სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს წინაშე აღძრულია საკითხი 2 ნახ. მილიონ მანეთის სასწრაფოთ გაღებისა აღნიშნულ მუშა - თანამშრომელთათვის ფეხსაცმელების შესაძენათ.

ᲙᲝᲜᲤᲔᲠᲔᲜᲪᲘᲐᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲨᲘ

აღმშენებელ მუშათა კავშირში.

მაისის 29 ს შესდგა აღმშენებელ მუშათა კავშირის კონფერენცია ქარხნებისა და სარაიონო კომიტეტთა თანადასწრებით. მოისმინეს ამხ. ბოგდანოვის მოხსენება შრომის დისციპლინისა და საორგანიზაციო მუშაობისა ადგილობრივ. თავის მოხსენებაში ამხ ბოგდანოვმა მიუთითა დისციპლინარულ საამხანაგო სასამართლოს შექმნის საჭიროებაზე შეუგნებელი ამხანაგებისათვის, გაბრერებულ გასეირნების და შეუგნებელ მოპყრობის გამო სამუშაოსადმი. მოხსენების შემდეგ კონფერენციამ მიიღო რეზოლიუცია დისციპლინარულ საამხანაგო სასამართლოთა შექმნის საჭიროებაზე, რომ შრომის ფრონტზე ნაყოფიერათ შეებრძოლონ სამეურნეო-ეკონომიურ ნგრევას, ერთდროულათ კონფერენცია საჭიროდ სთვლის გაძლიერეს საორგანიზაციო მუშაობა საერთო კრებების მიწვევით თვეში ორჯერ მაინც.

ამხ. კოდაჩის მოხსენების შემდეგ ეკონომიური მდგომარეობის შესახებ დაადგინეს: სრული ნდობა გამოუცხადონ მუშა-გლეხთა ხელისუფლების ეკონომიურ პოლიტიკას და ყველი ღონე იხმარონ წარმოებათა ნაყოფიერების ასაწევათ.

ტარიფის შესახებ მოხსენებით გამოვიდა ამხ. აღლაძე. კონფერენციამ მოხსენება მოიწონა. სრულიად საქართველოს პროფკავშირთა კონფერენციაზე აირჩიეს დელეგატები: ამხ. ბოგდანოვი, აღლაძე და გიშელინი.

საწევრო გადასახადების გადაუხდელობის გამო კავშირის გამგეობამ დაადგინა: წინ დადება მიეცეს კავშირის ყველა წევრთ მომავალში შეიტანონ საწევრო გადასახადი 15 დღის განმავლობაში (ე. ი. ყველი თვ ს პირველ ნახევარში) და ყოველმა წევრმა გადაიხადოს წასულ თვეების დარჩენილი გადასახადი; წევრები, რომლებიც არ შეასრულებენ ამ ვალდებულებას, კავშირიდან გამორიცხულად ჩაითვლებიან.

მეზობელ რესპუბლიკებში მუშათა გამგზავრების თაობაზე, გამგეობამ დაადგინა: ვინაიდან ჩვენ წარმოებებში ახლო მომავალში საჭირო იქნება კვალიფიციური მუშათა ძალა, წინადადება მიეცეს ხელისუფალთ არ მისცენ გამგეობის სანქციის გარეშე გასასვლელი ბარათები. კავშირის წევრნი, რომლებიც კი მიემგზავრებიან მეზობელ რესპუბლიკებში, გამოიცხულ იქმნენ კავშირიდან. კავშირი წინადადებას აძლევს ყველა რაიონებს წარმოადგინონ ყველა აოტელებისა და კავშირთა სიები.

რკინის გზელთა კავშირში.

კავშირის პრეზიდიუმმა მიანდო ამხ. კუბოვს შეიდეს საქ. პროფკავშირ. საბჭოსთან შეთანხმებაში რკინის გზელთა ორგანოს გამოსაცემად.

— —

საბჭოთა მუშაკების კავშირში.

კავშირის გამგეობამ გადასწყვეტა დრო და დრო მოიწვიოს ხოლმე ადგილობრივ კომიტეტთა კონფერენცია კავშირის განყოფილებათა მოქმედების საინფორმაციოდ, აგრეთვე საორგანიზაციო ხასიათის საკითხების გასაცნობად. გამგეობამ დაადგინა, განაახლოს კავშირის წევრთა მიღება. ამისთვის დაევალა საორგანიზაციო საინსტრუქტორო განყოფილებას შეიმუშავოს ანკეტი ფურცლები. ამხ. ედელსონს წინადადება მიეცა კულტურულ განყოფილებათა ანკეტის შესამუშავებლად და გაავრცელოს იგი დაწ ებულებაში. გამგეობამ დაადგინა პროფ. სექციის სთხოვოს, რათა კავშირის წევრთ ნება დართონ კურსების მოსამენად ბუჰგალტერიის, საანგარიშო, სტენოგრაფისა და აგრეთვე სახელმწიფო ენაზე. ამხ. კაფიანი მოწყეულია სამუშაოდ კავშირში ეკონომიურ განყოფილებასთან არსებული მომარგების ქვეგანყოფილების გამგის თანამდებობაზე.

ფეიქართა კავშირში.

საფეიქრო მწარმ. პროფკავშირის გამგეობის. პრეზიდიუმმა განიხილა სახალხო მეურეობა. საბჭოს საფეიქრო განყოფილების მოწვერილობა საფაბრიკო კომიტეტისა და გამგეობის წევრთა მუშაობიდან განთავისუფლების შესახებ და დაადგინა: საქართველოს კომიტეტის წევრები განთავისუფლებულ იქნენ მუშაობიდან იმ წესით, როგორც ეს შეიმუშავა პროფკავ. საბჭომ, ხოლო გამგეობის წევრები განთავისუფლებულ იქნენ იმ დღეებში, როცა მათ ეკისრება ესა თუ ის საქმე. გადასწყდა აგრეთვე მიეწერდოს საფეიქრო საქარხნო კომიტეტს, რათა მან გამოარკვიოს მქსოველთათვის სახელოსნოს მიწყობის ანუ მათთვის შიგ სამუშაოს მიცემის შესაძლებლობა. საკუთარ ნაწარმოებ საქონლის მუშებისავე მიერ წაღებულის რაოდენობის აღსანიშნავათ ლიის შედგენაზე და მათთვის მომარაგებულ ასეთივე საქონლის შესახებ გადასწყდა, წინადადება მიეცეს საქარხნო კომიტეტს, რათა მან გამოარკვიოს, რამ ენი აქვთ წაღებული მუშებსა და რამდენია მათთვის ხელუხლებლათ ნახული.

— —

ქიმიკოსთა კავშირში.

ქიმიკოსთა კავშირის გამგეობის მაისის 31 ს შემდგარ სხდომაზე იმ საზოგადო კრების დანიშვნის საკითხის გამოსარკვევად, რომელზედაც ამ ივნისის 10 სათვის დანიშნულ პროფესიონალური კავშირთა საქართველოს საერთო კონფერენციაზე გასაგზავნი დელეგატები უნდა აირჩიონ, დაადგინეს; ამა ივნისის

ტიკური პარტია ხდება ყველაფერში კლასობრივი ბრძოლის ხელმძღვანელ-წინამძღოლი, თანამედროვე განვითარებულ სახელმწიფოში გადამწყვეტი ბრძოლაა გამართული ორ მის მთავარ კლასს შორის: ბურჟუაზიასა და პროლეტარიატს შორის და როცა ერთ-ერთი ამ კლასის პოლიტიკური პარტია ამ ბრძოლის პროცესში რევოლიუციონური გზით სახელმწიფოს სათავეში დგება, ძალაუფლებას იპყრობს, მმართველი პარტია მაშინ ის თავს დიქტატურათ აცხადებს და ყოველივეს სახელმწიფოში თავის მსგავსათ და ხატათ ჰქმნის. ასე მოიქცენ ყველა ბურჟუაზიული პარტიები წარსული საუკუნეების რევოლიუციების ხანაში და ასე მოიქცა და ასე იქცევა მომდინარე საუკუნეში პროლეტარიატის პარტია, კომუნისტური ორგანიზაცია. ეს ისტორიული კანონია.

მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ ჩვენი საზოგადოება, ჩვენი ხალხი უმთავრესათ ბურჟუაზიისა და პროლეტარიატისაგან არ შესდგება, არამედ მის მთავარ მასას წარმოადგენს შუათანა შეძლების და ნახევრათ პროლეტარული მდგომარეობის ხალხი. **მხხვილი ბურჟუაზია და პროლეტარიატი ეს ორი მხი ზედა და ქვედა ფენია და ისიც უმთავრესათ, განსაკუთრებით პირველია უცხოთა ფენი.** ეს უკანასკნელი გარემოებაც მეტად საყურადღებოა: არ შეიძლება ძნ თავისი ბეჭედი არ დასვას ჩვენს პოლიტიკას.

აქედან, როცა კომუნისტური პარტია ჩვენში თავის დიქტატურას აცხადებს, არ შეუძლია ანგარიში არ გაუწიოს მან ყველა აქ დასახელებულ განსაკუთრებულ გარემოებას ჩვენი ხალხის ცხოვრებისას და მის სოციალურ სტრუქტურას.

და აი იპყრობს რა სახელმწიფოებრივ ძალა უფლებას ხელში კომუნისტური პარტია, როგორც რუსეთში, ისე კავკასიაში და საქართველოში, **ცდილობს ეს მთავარი იარაღი ამ წვრილ მწარმოებელი ხალხის სოციალისტურ გზაზე შესაყენებლათ გამოიყენოს.** ამ მიზნით ის სახელმწიფოებრივი პოლიტიკის წარმოების საშუალებით ა) **ასაზოგადოებრივებს** წარმოებას ყველა მსხვილ დარგებში, ბ) **აკავშირებს** ყველანაირ **კოოპერატივებში** წვრილ მწარმობელ მხმარებელს, გ) **აკავშირებს** პროფკავშირებში ყველა მუშა-მოსამსახურეებს და ე) სახელმწიფოს მთელ კულტურულ განმანათლებელ ძალებს ზიმართავს ხალხის კომუნისტურად განვითარებისაკენ, კულტურულათ ამაღლებისაკენ. აი რაში გამოიხატება სოციალისტური პოლიტიკა და ხასიათი პროლეტარული სახელმწიფოისა.

მაგრამ ვიდრე ამ ხასიათს განამტკიცებდეს და აქ დასახელებულ მთავარ საფუძვლებს ჩვენ ცხოვრებაში იგი გაატარებდეს, მანამ ის იძულებულია ანგარიში გაუწიოს წვრილ მწარმოებელ ხალხის ზნე-ჩვეულებას, ტრადიციას და მიდრეკილებებს, რომელთა უყურადღებოთ დატოვება და უარყოფა საშინელ ანარქიას შეიტანდა ძველს და ახალს შორის გაჩაღებულ ბრძოლაში და ჩვენს მიზნებს და განზრახვებს სულ ერთიანათ ჩაფუშავდა.

ამიტომ გახდა საჭირო, 1) რომ გასაზოგადოებრიული წარმოების ყველა დარგის წვრილ წარმოების განვითარებასაც ხელი შეუწყოს პროლეტარულმა სახელმწიფომ. 2) რომ მსხვილ სახელმწიფოებრივ აღებ მიცემობა საქონლის გაცვლა-გამოცვლასთან ერთათ წვრილი ვაჭრობაც არსებობდეს; 3) რომ მსხვილ მაშინურ უზარ-მაზარ ფაბრიკა ქარხნებში და მაღაროებში სახელმწიფოს მიერ ასი ათასობით დაქირავებული მუშების გვერდით წვრილ სახელოსნოებში კერძო პირების მიერ დაქირავებულნიც მუშაობდნენ; 4) რომ ვრცელ მინდორ-ველების ელექტრონის გუთნებით დამუშავებასთან ერთათ იქვე სოფლებში წვრილ ხელსაწყო იარაღებით მილიონობით გლეხკაცობა თავი-თვის კერძოთ მიწებს ამუშავებდენ და ყანებს ბაღ ბოსტნებს, აყვავებდ ნ; და 5) რომ კომუნისტური პარტია სახელმწიფოებრივი აპარატის საშუალებით მსხვილ ბურჟუაზიული და მონარქისტული კონტრრევოლიუციონური ელემენტების შეუბრალებლათ დათრგუნვა-განადგურებასთან ერთათ სამრეწველო პროლეტარიატს წვრილ მწარმოებელ ხალხთან ათანხმებდეს და არიგებდეს.

„მაშ თქვენც „სოციალ-შემთანხმებელი“ ყოფილხართ“ წამოიძახებს უთუოდ ზემოხსენებულ უკანასკნელ სიტყვების გაგონებაზე მომეხშვეიკო ქართველი.

დიახ. ჩვენც სოციალ-შემთანხმებელი ვართ, შემთანხმებელი მშრომელ ხალხთან, წვრილ მწარმოებელ ხალხთან და არა მუქთახორა ბურჟუაზიასთან, მსხვილ კაპიტალისტებთან და სხვა მათ დამჭაშებთან, როგორც ეს მენშევიკების ბატონობის დროს იყო. აქ ძირითადი განსხვავებაა და ვინც ამას ვერ ხედავს, სჩანს მან ჩვენი პოლიტიკის ანბანი ჯერ არ იცის.

გავა კიდევ ცოტა დრო და ამ ანბანს ყველა ქართველი ისწავლის, პოლიტიკურ „ამოსაღებსაც“ შეუდგება და მაშინ ნათლად დაინახავს, რომ მენშევიკების ბატონობას და კომუნისტების დიქტატურას შორის არავითარი მსგავსება არაა; დაინახავს, რომ „დემოკრატიზმის გზით“ ის მიჰყავდათ უფკრულისაკენ, ხოლო დღეს იგი სოციალისტური გზით კომუნიზმისაკენ გამალებით მიჰქრის.

რაჟდენ კალაძე.

ᲞᲠᲝᲤᲔᲡᲘᲝᲜᲐᲚᲣᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲔᲑᲨᲘ

აღმშენებელ მუშათა კავშირში.

მაისის 29 ს შესდგა აღმშენებელ მუშათა კავშირის კონფერენცია ქარხნებისა და სარაიონო კომიტეტთა თანადასწრებით. მოისმინეს ამხ. ბოგდანოვის მოხსენება შრომის დისციპლინისა და საორგანიზაციო მუშაობისა ადგილობრივ. თავის მოხსენებაში ამხ ბოგდანოვმა მიუთითა დისციპლინარულ საამხანაგო სასამართლოს შექმნის საჭიროებაზე შეუგნებელი ამხანაგებისათვის, გაბრერებულ გასეირნების და შეუგნებელ მოპყრობის გამო სამუშაოსადმი. მოხსენების შემდეგ კონფერენციამ მიიღო რეზოლიუცია დისციპლინარულ საამხანაგო სასამართლოთა შექმნის საჭიროებაზე, რომ შრომის ფრონტზე ნაყოფიერათ შეებრძოლონ სამეურნეო-ეკონომიურ ნგრევას, ერთდროულათ კონფერენცია საჭიროდ სთვლის გაძლიერეს საორგანიზაციო მუშაობა საერთო კრებების მიწვევით თვეში ორჯერ მაინც.

ამხ. კოდაჩის მოხსენების შემდეგ ეკონომიური მდგომარეობის შესახებ დაადგინეს: სრული ნდობა გამოუცხადონ მუშა-გლეხთა ხელისუფლების ეკონომიურ პოლიტიკას და ყველი ღონე იხმარონ წარმოებათა ნაყოფიერების ასაწევათ.

ტარიფის შესახებ მოხსენებით გამოვიდა ამხ. აღლაძე. კონფერენციამ მოხსენება მოიწონა. სრულიად საქართველოს პროფკავშირთა კონფერენციაზე აირჩიეს დელეგატები: ამხ. ბოგდანოვი, აღლაძე და გიშელინი.

საწევრო გადასახადების გადაუხდელობის გამო კავშირის გამგეობამ დაადგინა: წინ დადება მიეცეს კავშირის ყველა წევრთ მომავალში შეიტანონ საწევრო გადასახადი 15 დღის განმავლობაში (ე. ი. ყველი თვ ს პირველ ნახევარში) და ყოველმა წევრმა გადაიხადოს წასულ თვეების დარჩენილი გადასახადი; წევრები, რომლებიც არ შეასრულებენ ამ ვალდებულებას, კავშირიდან გამორიცხულად ჩაითვლებიან.

მეზობელ რესპუბლიკებში მუშათა გამგზავრების თაობაზე, გამგეობამ დაადგინა: ვინაიდან ჩვენ წარმოებებში ახლო მომავალში საჭირო იქნება კვალიფიციური მუშათა ძალა, წინადადება მიეცეს ხელისუფალთ არ მისცენ გამგეობის სანქციის გარეშე გასასვლელი ბარათები. კავშირის წევრნი, რომლებიც კი მიემგზავრებიან მეზობელ რესპუბლიკებში, გამოიცხულ იქმნენ კავშირიდან. კავშირი წინადადებას აძლევს ყველა რაიონებს წარმოადგინონ ყველა აოტელებისა და კავშირთა სიები.

რკინის გზელთა კავშირში.

კავშირის პრეზიდიუმმა მიანდო ამხ. კუბოვს შეიდეს საქ. პროფკავშირ. საბჭოსთან შეთანხმებაში რკინის გზელთა ორგანოს გამოსაცემად.

— —

საბჭოთა მუშაკების კავშირში.

კავშირის გამგეობამ გადასწყვეტა დრო და დრო მოიწვიოს ხოლმე ადგილობრივ კომიტეტთა კონფერენცია კავშირის განყოფილებათა მოქმედების საინფორმაციოდ, აგრეთვე საორგანიზაციო ხასიათის საკითხების გასაცნობად. გამგეობამ დაადგინა, განაახლოს კავშირის წევრთა მიღება. ამისთვის დაევალა საორგანიზაციო საინსტრუქტორო განყოფილებას შეიმუშავოს ანკეტი ფურცლები. ამხ. ედელსონს წინადადება მიეცა კულტურულ განყოფილებათა ანკეტის შესამუშავებლად და გაავრცელოს იგი დაწ ებულებაში. გამგეობამ დაადგინა პროფ. სექციის სთხოვოს, რათა კავშირის წევრთ ნება დართონ კურსების მოსამენად ბუჰგალტერიის, საანგარიშო, სტენოგრაფისა და აგრეთვე სახელმწიფო ენაზე. ამხ. კაფიანი მოწყეულია სამუშაოდ კავშირში ეკონომიურ განყოფილებასთან არსებული მომარგების ქვეგანყოფილების გამგის თანამდებობაზე.

ფეიქართა კავშირში.

საფეიქრო მწარმ. პროფკავშირის გამგეობის. პრეზიდიუმმა განიხილა სახალხო მეურეობა. საბჭოს საფეიქრო განყოფილების მოწვერილობა საფაბრიკო კომიტეტისა და გამგეობის წევრთა მუშაობიდან განთავისუფლების შესახებ და დაადგინა: საქართველოს კომიტეტის წევრები განთავისუფლებულ იქნენ მუშაობიდან იმ წესით, როგორც ეს შეიმუშავა პროფკავ. საბჭომ, ხოლო გამგეობის წევრები განთავისუფლებულ იქნენ იმ დღეებში, როცა მათ ეკისრება ესა თუ ის საქმე. გადასწყდა აგრეთვე მიეწერდოს საფეიქრო საქარხნო კომიტეტს, რათა მან გამოარკვიოს მქსოველთათვის სახელოსნოს მიწყობის ანუ მათთვის შიგ სამუშაოს მიცემის შესაძლებლობა. საკუთარ ნაწარმოებ საქონლის მუშებისავე მიერ წაღებულის რაოდენობის აღსანიშნავათ ლიის შედგენაზე და მათთვის მომარაგებულ ასეთივე საქონლის შესახებ გადასწყდა, წინადადება მიეცეს საქარხნო კომიტეტს, რათა მან გამოარკვიოს, რამ ენი აქვთ წაღებული მუშებსა და რამდენია მათთვის ხელუხლებლათ ნახული.

— —

ქიმიკოსთა კავშირში.

ქიმიკოსთა კავშირის გამგეობის მაისის 31 ს შემდგარ სხდომაზე იმ საზოგადო კრების დანიშვნის საკითხის გამოსარკვევად, რომელზედაც ამ ივნისის 10 სათვის დანიშნულ პროფესიონალური კავშირთა საქართველოს საერთო კონფერენციაზე გასაგზავნი დელეგატები უნდა აირჩიონ, დაადგინეს; ამა ივნისის

5 ვის დანიშნული იქნეს კონფერენცია ყველა საქართველო კომიტეტებისა გამგეობის წევრის თანადასწრებით. შემდეგ მოისმინეს ამხ. იურევიჩის მოხსენება, შესახებ მისი დაპატიმრებისა მაისის 4 ს წუმწუმის ქარხანა „ასანთი“-ს მუშათა-თვის შენობის რეკვიზიციის დროს.

პროვინციაში

ლანჩხუთი.

საუცხოოთ ჩატარდა აქ 26 მაისის დღესასწაული. შუადღის 12 საათზედ დიდძალმა ხალხმა მოიყარა თავი ქალაქის მოედანზედ. კომპარტიის ლანჩხუთის ორგანიზაციის სახელით მიტინგი გახსნა ამხ. კ. ცინცაძემ. მომხსენებლად გამოვიდა ამხ. კოწია გურგენაძე. მან მკაფიოდ, ხალხისთვის გასაგები ენით დაახასიათა 26 მაისის მნიშვნელობა. მან გაუთვალისწინა ხალხს, რომ ყოფილ მენშევიკურ მთავრობის დამოუკიდებლობა არ იყო დამყარებული მუშების და გლეხების თვითგამორკვევის პრინციპებზე, რომ ამ დამოუკიდებლობით სარგებლობდენ მხოლოდ და მხოლოთ ქართველ მშრომელ ხალხის მტრები—ბურჟუა სპეკულიანტები. მან აღნიშნა და ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ მენშევიკებმა გარდუვალი საზღვარი გაავლეს საქართველოსა და საბჭოთა რუსეთს შორის, იმ რუსეთის, რომელიც უკვე მეოთხე წელიწადია, რაც გამოდის მთელი მსოფლიოს მშრომელთა მებაირახტრეთ, იმ რუსეთის, რომელმაც მიუხედავათ მრავალ-რიცხოვან მტრებისა, რომელნიც მას გარს ეხვევნენ პროლეტარულ დიქტატურის დამყარების პირველ ღღიდანვე, სასტიკათ დაამარცხა შინაური და გარეშე კონტრ-რევოლიუცია. მაგრამ რუსეთის მუშათა კლასს, ამბობს ამხ. კ. გურგენაძე, ძვირად დაუჯდა ეს გამარჯვება, და, ი, სწორეთ ასეთ კრიტიკულ მომენტში, როცა საჭირო იყო ერთი მთლიანი ფრონტი რევოლიუციის მონაპოვართა დასაცავათ და შესანარჩუნებლად, მენშევიკებმა მუხანათურად გაარღვიეს ეს მთლიანი ფრონტი და შეკრეს მჭიდრო კავშირი მსოფლიო მტაცებლებთან—ევროპის იმპერიალისტებთან. მხოლოდ დღეს ქართველი მშრომელი ხალხი ღღესასწაულობს ნამდვილ დამოუკიდებლობას, რომელსაც საბჭოთა ატარებს ცხოვრებაში საერთაშორისო რევოლიუციის შტაბი—მესამე ინტერნაციონალი. დიახ, ამბობს მომხსენებელი, ჩვენ ღღეს დიდი ზეიმით ვდღესასწაულობთ დამოუკიდებლობას ანტანტისაგან და სოციალ გამყიდველებისაგან, და ძმურ კავშირს ვიჭერთ საბჭოთა რუსეთთან.

ამხ. კ. გურგენაძის სიტყვამ ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა მამენელებზედ. ილაპარაკეს სხვა ორატორებმაც, სხვათა შორის ფედერალისტების პარტიიდანაც. დასასრულ სიტყვა ითხოვა მენშევიკების წარმომადგენელმა მ. ციბლაძემ. მას სურდა ოხუნჯობით მოენადირებია მაყურებლების გული, მაგრამ იმედები არ გაუმართლდა. მას მიზნად ჰქონდა არც მწვადი დაეწვა, არც შამფური, მაგრამ აქედან არაფერი გამოვიდა. მან აღიარა, რომ მენშევიკებმა მართალია, ბევრი შეცდომები დაუშვეს, მაგრამ ბევრი მოუტანეს ქართველ ხალხს. მან სთქვა: ბოლშევიკები ნამდვილი სოციალისტები არიან, მაგრამ ისინი სტყუვდებიან ხალხის დაფასებაშიო. შემდეგ მან მიმართა ხალხს შემდეგი სიტყვებით: თქვენ არ ვარგოდით, თორემ ჩვენ, მენშევიკებიც სოციალისტები ვართ და სოციალიზმია ჩვენი საბოლოო მიზანი. ბოლოს მან იმედი გამოსთქვა, რომ მიუხედავათ დღეს გამეფებულ რეაქციისა, ინტერნაციონალი გაიმარჯვებსო. აქ მას ვინაც ეკითხება ხალხიდან: რომელი ინტერნაციონალი: მეორე თუ მესამე? აქ მან აღარ იცოდა, რა ეთქვა და დიპლომატიურად უპასუხა: ინტერნაციონალი არის მხოლოდ ერთია. მენშევიკების ორატორის შემდეგ გამოდის ხელმეორეთ ამხ. კოწია, რომელმაც შესაფერი პასუხი გასცა მოწინააღმდეგეს.

ჩვენ არ შეგვიძლია არ მოვგონოთ აქ ახალგაზრდა მუშათა და გლეხთა კომკავშირის წარმომადგენელის, ამხ. კოლია ბარამიძის ჩამოსვლა. ამ ახალგაზრდამ საუცხოო შთაბეჭდილება დატოვა მსმენელებზედ. მიტინგზედ ინტერნაციონალის ჰიმნს მღეროდა 70 კაცისაგან შემდგარი ხორო, რომელიც თავის დაუღალავ ენერგიის წყალობით სულ მოკლე ხნის განმავლობაში მოაწყო ამ მიზნით დროებით აქ ჩამოსულმა ამხ. ვ. ივანინიშვილმა. მიტინგის შემდეგ გაიმართა მანიფესტაცია ქალაქში, რომელიც დასრულდა საათის ოთხზედ. საღამოს ადგილობრივ თეატრის შენობაში გაიმართა უფასო კონცერტი.

მოვალეთ ვრაცხთ ჩვენს თავს ულმესი მადლობა უძღვანთ კონცერტის სულის ჩამდგმელთ: მოქ. ბაუერზაკსს და ვიკარეცს, რომელთაც გააცვნეს დამსწრე საზოგადოებას პლასტიკის საუცხოო ნამუშევარი; სარრა პომერანცევას, რომელმაც თავის როიალით აღტაცებაში მოიყვანა ყრილა ის, ვინც ოდნავ მაინც აფასებს ხელოვნების ამ დარგს, განსაკუთრებულ ყურადღების და მადლობის ღირსნი არიან ცოლქმარნი: კოკა ებრალიძე და მისი მეუღლე—გუგული. გულმა დიდის გრძნობით შეასრულა რამოდენიმე რომანსები ქართულ და რუსულ ენებზედ, რითაც საზოგადოება ნამეტ ნი ნასიამოვნებ ნ დარჩა, რაც ხალხმა გამოხატა იმაში, რომ ორჯერ სამჯერ სთხოვა მას ხელმეორეთ გამოსულიყო სცენაზედ. ახალგაზრდა მგოსანმა კოკა ებრალიძემ წაიკითხა საკუთარი ლექსები სხვათა შორის ერთი სათაურით: ტროცკის, დაწერილი, თუ არ ვცდები, ამ ორი სამი წლის წინედ. საერთოდ, ამ საღამოს ამხ. კოკიმ ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა მაყურებლებზე. განსაკუთრებით აღტაცებაში მოიყვანა ხალხი მისმა ექსპრომტებმა, რომლითაც ის უხვად აჯილდოებდა დამსწრე საზოგადოებას მაშინ, როცა იქვე სცენაზედ გაიმართა წითელ ლაშქრისთვის საჩუქრების მომკრეფ კომისიის ინიციატივით ამერიკული ლატარია. წითელ ლაშქრის შექმნის საჭიროება, მისი დანიშნულება და მიზანი გაეცნო ხალხს ამხ. თეოდორე დოლიძემ თავის მოკლე, მაგრამ შინაარსიან სიტყვაში. დასასრულ, არ შეგვიძლია არ მოვახსენოთ ორიოდე თბილ სიტყვით ის ახალგაზრდები, რომელთაც ყურადღებით შეგვიყვანეს ამ დღეს საჩუქრები წითელ ლაშქრისთვის, აგრეთვე დღესასწაულის მომწყობი კომისია, რომელმაც მშვენიერად ჩაატარა ეს პირველი ღღესასწაული მშრომელ ხალხის ნამდვილ დამოუკიდებლობისა ჩვენში.

რენკო

ძიმითის თემი.

გაჭიანურებულმა მენშევიკურმა მთავრობამ შესძლო დროებით დაეჩაგრა ხალხი კომუნისტების „ველურობაში“, „უკულტურობაში“, ვითომ, ჩვენ, კომუნისტებს არ გვინდოდეს სწავლა განათლება, არ გვქონდეს კულტურული გემოვნება, არ გვიყვარდეთ ხელოვნება და წინააღმდეგი ვიყვეთ ყოველგვარ კულტურული განათლებისა. მაგრამ მზის სხივებზე ხელის დაფარება შეუძლებელი გამოდგა და გაქანებულებს მათი ტყუილებიც თან გაყვა. უმეცრების ბურუსში გახვეული ხალხი კი დადგა სინამდვილის წინაშე. ღღეს არამც თუ ქალაქში, არამედ სოფლადაც გაჩაღებულია კულტურული მუშაობა.

ძიმითის თემში გადატრიალების შემდეგ მეორეჯერ დაიდგა წარმოდგენა უკანასკნელი უფასო წარმოდგენა—დადგმულ იქნა ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა მიერ 14 მაისს უ. დ. სასწავლებლის წელს კურს დამთავრებულ მოსწავლეთა სასარგებლოთ. წარმოდგენილ იქმნა ტრ. რამიშვილის კომედია „ბედნიერი ღღე“. წარმოდგენის წინ გიმართა სეირნობა, დადიოდა მურინავი ფოსტა და სხვ. ხალხი აუარებელი დაესწრო. წესრიგი სამაგალითო არ სებობდა, რაშიც გამოიხატა ხალხის შეგნება და მათ მიერ სწავლა-კულტურის დაფასება. მოქმედების დაწყების წინ პედაგოგიური საბჭოს სახელით სასწ. გამგემ ა. შევარდნაძემ მადლობა გამოუცხადა კურს დამთავრებულთ სწავლაზე ენერგიულათ მოკიდებისათვის და უსურვა მათ წინსვლა. შემდეგ მოკლე სიტყვა წარმოსთქვეს მასწ. კოწია შევარდნაძემ და მოქ. ნოე გოგელიამ. გოგელიამ მოუწოდა ნასწავლ ახალგაზრდობას თავისი სწავლა გამოიყენონ მშრომელი ხალხის ინტერესების დასაცავათ და მხურვალე მონაწილეობა მიიღონ ახალ ცხოვრების აღმშენებლობაში. დასასრულ ილაპარაკა კურს დამთავრებულმა ახალგაზრდა კომენტმა შ. კილაძემ და მოუწოდა ახალგაზრდობას შეკავშირებულად დაცვა მშრომელი ხალხის ინტერესებისა.

ხალხი კმაყოფილი დარჩა და ეტყობა ძლიერ მოწადინებულია კულტურულ აღორძინების საქმეში, მხოლოდ უნდა აღინიშნოს რომ ამ საქმეს სოფლად ვერ აქვს მიქცეული ჯეროვანი ყურადღება; დიდ ტეხნიკურ დაბრკოლებას განიცდიან სცენის მოამყვანნი, მაგრამ მომავალში ეს დაბრკოლებაც გადალახული იქნება. ხელოვნება სოფლადაც გამოიღებს თავის ნაყოფს.

ხიკლა.

სადგური რიონი.

1921—26 მაისს სადგურ რიონის აგიტპუნქტში შესდგა მიტინგი, რომელსაც დაესწრო მახლობელ სოფლებიდან 1000 კაცი.

მიტინგი გახსნა ამხ. ბერეჟიანმა.

მოხსენება გააკეთა არმიის პოლიტიკურ განყოფილების წარმომადგენელმა ამხ. სკოროხოდოვმა: „26 მაისი და მისი მნიშვნელობა საბჭოთა საქართველოში“.

შემდეგ ილაპარაკა ამხ. გაბუნიამ და გააცნო ხალხს პროლეტარული რევოლიუციის მსვლელობა და მენშევიკ ბურჟუაზიის მოქმედება. მოხსენებამ ხალხში გამოწვია დიდი აღტაცება. იქნა გამოტანილი რეზოლიუცია: მრავალრიცხოვანმა კრებამ, მენშევიკების ბრბოებიდან თავდაღწეულმა მშრომელმა ხალხმა მოვისმინეთ რა ბურჟუაზიის და მისი აგენტების ყაჩაღურ მოქმედების შესახებ, წყევლა და კრულვას ვუცხადებთ მუშების მოღალატე საქართველოს ყოფილ მთავრობას, ფიცს ვდებთ მუშათა ინტერესების დამცველ საბჭოთა მთავრობის წინაშე, რომ ჩვენ უკანასკნელი სისხლის წვეთამდის შევებრძოლებით მუშათა მოსისხლე მტრებს და დავიცავთ სისხლით მონაპოვარ თავისუფლებას.

გაუმარჯოს რუსეთის ძლევამოსილ წითელ ლაშქარს.

გაუმარჯოს დაჩაგრულ კლასის დამცველ მესამე ინტერნაციონალს და მის ბელადს ლენინს.

ბ. ბერეჟიანი.

ქ. ახალციხე

31 მაისს ქ. ახალციხეში ქალაქის ბაღში, გადმოსვენებული იქმნენ და დამარხული ძმათა სასაფლაოში 16 ახალგაზრდა, რომელნიც 1919 წელს მენშევიკური მთავრობის მიერ ვერაგულათ იყვნენ დახოცილნი ახალციხიდან ერთი ვერსის მანძილზე, ხევის პირს. ზოგიერთ მათგანს ხახლოთ ცოტათი ქონდათ წაფარებული მიწა, რომელიც წყალს გადაერეცხა და ძვლები აქაიქ გაეფანტა. ერთი მათგანი მოდიდებულ ხევის წყალს მოეტაცა და შემდეგ ახალციხიდან რამდენიმე ვერსის მანძილზე გამოერიყა.

ეს ამხანაგები დახვრეტილ იქნენ იმიტომ, რომ აჭარის ფრონტზე მყოფ ჯარში ჩუმად პოლიტიკურ მუშაობას აწარმოებდენ, მაშინ როდესაც აჭარა ინგლისელებს ხელში იყო და თავისი ორმაგი პოლიტიკით სცდილობენ აჭარელების და ქართველების ერთი ერთმანეთზე მისვლას და ძმათა სისხლის დაღვრას.

კომუნისტური იდეებით გამსჭვალულნი ეს ამხანაგები ვერ შერგებოდენ, რასაკვირველია, ამ მდგომარეობას, სცდილობდნენ თავისი ამხანაგების გამოფხიზლებას და სწორეთ ამისთვის ისინი შეიპყრეს, გაასამართლეს და დახვრიტეს.

ნაშთების გადმოტანას ეუარებელი ხალხი დესწრო; პოლიტიკური ორგანიზაციების წარმომადგენელნი მთელი თავისი შემადგენლობით და წითელი დროშებით იღებენ პროცესიაში მონაწილეობას. დაესწრნენ მშობლები მხოლოდ ორი ამხანაგისა ხაშურის რაიონის გლეხები, ვინაიდგან სხვა ამხანაგები საქართველოს სხვადასხვა შორეულ კუთხეთან იყვენ და მათ მშობლებს ჩამოსვლა ვერ მოეხერხებიათ. ძმათა სასაფლაოსთან სიტყვები წარმოსთქვეს: სარეკვიზიტო კომის. თავმჯ. ამხ. ისმაილ იოვრემ, რევკომის თავმჯდომარემ ამხ. გელაშვილმა, წითელი არმიის წარმომადგენელმა და სხვებმა. სიტყვები იყო წარმოთქმული ქართულ, რუსულ, სომხურ და თათრულ ენებზედ. ყოველი დამსწრის სახეზედ აშკარათ ამოიკითხავდით ღრმა თანაგრძნობას წამებულთა მიმართ, სიტყვების შემდეგ ორკესტრმა შეასრულა ინტერნაციონალი, საპატიო გუნდმა სამი სალუტით უკანასკნელი პატივისცა მიცვალებულთა ხსოვნას რის შემდეგაც 16 კუბო ჩასვენებულ იქნა ძმათა სასაფლაოში.

დამსწრე.

ს. გომბორი.

22 მაისს, 1921 წ. ს. გომბორის რაიონის ძუშათა და გლეხთა გაერთიანებულ კრებამ მოისმინა მოხსენება გომბორის რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარის ამხ. კასრაძისა, მომენტის შესახებ. კრება სიხარულით სავსეა საქართველოს განთავისუფლებით ბურჟუაზიის კლანჭებისაგან იგი დარწმუნებულია, რომ საერთაშორისო კაპიტალიზმს თანდათან ეცლება ნიადაგი და ახლო მომავალში სამუდამოთ დაიმსხვრევა. გაუმარჯოს საქართველოს საბჭოთა რესპუბლიკას რევკომს! გაუმარჯოს მუშათა და გლეხთა წითელ ლაშქარს! გაუმარჯოს საერთაშორისო პროლეტარულ რევოლიუციის შტაბს მესამე ინტერნაციონალს.

თავმჯდომარე: **კასრაძე.**

ს. კიწია. (სამეგრელო).

1921 წ. 10 მაისს სოფ. კიწიაში შესდგა საზოგადო ქალთა კრება.

თავმჯდომარეთ არჩეულ იქმნა ამხ. სოფიო უჩავასი და მდივნად ამხ. მ. გოგოხია.

გააკეთა მოხსენება ამხ. კატო გოგუაძემ ქალთა მდგომარეობაზე ეხლანდელ პირობებში და განმარტა მათი მოვალეობანი.

შემდეგ ილაპარაკა ამხ. სამსონ მამულიამ, ბავშვების აღზრდაზე აღნიშნა, რომ სწავლა-აღზრდა უნდა ხდებოდეს უფასოთ. განუმარტა კრებას, რომ საბჭოთა წყობილებას უნდა გამაგრება, როგორც მამა კაცების, ისე ქალების ხმრავაც. აუხსნა, რომ ქალს შეუძლია გააკეთოს სახელმწიფო საზოგადო საქმე არანაკლებ მამა კაცისა, მნიშვნელობა დედისა შვილისთვის, რომ შეგნებულათ აღზარდოს იგი, ჩაუნერგოს პატარაობიდან სიყვარული შრომისადმი. აუხსნა კრებას საბავშო ბაღების დაარსების მნიშვნელობა, როგორც საშუალება ბავშვის სწორ აღზრდის და დედის სითავისუფლისა. დაარწმუნა კრება, რომ საჭიროა დაარსდეს ქალთა წრეები მათი განსავითარებლად და ზემო აღნიშნულ მიზნების განსახორციელებლად.

ბოლოს უსურვა გამარჯვება ამხ. ლენინს და კლარა ცეტკინას, როგორც დამცველებს ქალების უფლებისას. დასასრულ ქალთა კონფერენციაზე სენაკში ამოირჩიეს ამხ. სოფიო უჩავა და თებრო აშორდია.

კრების თავმჯდომარე: **სოფიო უჩავა.**
მდივანი: **მ. გოგოხია.**

ქ. ფოთი.

კომუნისტური ორგანიზაციების მუშაობა ფოთის რაიონებში მოწყობილი და გაჯანსაღებულია. პარტიული მუშაობა კომიჩეიკებში თანდათან ფართოვდება და სასურველ ხასიათს ღებულობს. ყველა დარგის დაწესებულებებში მოწყობილია კომიჩეიკები. აქაიქ შემთხვევით შემოპარული პარაზიტული ელემენტებისაგან თანდათანობით იწმინდება ყველა დაწესებულებები. სწარმოებს კულტურული მუშაობა, რომ მომავალს მომზადებული დავხვდეთ ყოველ მხრივ. ქ. ფოთში გახსნილია ორი საბავშო ბაღი, ს. ნაბადაში გარდაცვალებულ პარტიულ ამხ. სერგიას სახელობაზე და ცენტრში. მომავალში გაიხსნება საბავშო ბაღი ნახუტურის რაიონში და ახალსოფელში. მოწყობილია საბათობის ორგანიზაციები, რომლებიც მხურვალე მონაწილეობას ღებულობენ ყოველივე საზოგადო მუშაობაში, ნაყოფი დიდი მოაქვთ. შემდგარია ახალგაზრდთა კომუნისტთა ორგანიზაცია, რომელში ჩაწერილთა რიცხვი თანდათან იზრდება. ყველა რაიონებში შემდგარია მუშა ქალთა ორგანიზაციები. ცეკასთან ერსებულ ქალთა განყოფილების გაგზის ამხ. გასვანის მოხსენებებმა ფართო შთაბეჭდილება მოახდინა ქალთა მშრომელ მასაზე. ყველა რაიონებში კრებებზე პირველ გამოძახილზედ გვეწვრობოდენ 50-60-100 ნამდვილი მუშა-მშრომელი ქალები.

გხსნილია პარტიული შკოლა. რიცხვი მეცადინობის მსურველებისა თანდათან მოიმატებს.

ვლიკო სუფსისპირელი.

— ხაჭართ. კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი მოთავსებულია [illegible] ველის პრ., № 22.

— ხაჭ. კომპარტიის [illegible] მიტეტი—რუსთაველის პრ., 22. ტელ. 5—74.

— 1-ლ რაიონის ბიურო—ჩერქეზიშვილის ქ. 136, ოდატრი „ნაბადადგვა“ ტელ. 1—33.

— მე-2-რე რაიონის ბიურო [illegible] ლის ქ. № 87. ტელ. 5—69.

— მე-3-მე რაიონის ბიურო— [illegible] ბარი, კიბეთის მოედანი. 5—58.

— მე-4-ხე რაიონის ბიურო—[illegible] ქ. 29 „მუშათა კლუბის“ შენობაში. 9—53.

მე-5-